

DIRVA

LIETUVA – PASAULINEI RINKAI

VILNIUS, liepos 9 d. – Lietuvos – JAV bendra įmonė "Brown & Sharpe – Precizika" (B&S-P) šiandien užsienio žiniasklaidai pranešė, kad ji pradėjo gaminti koordinatinės matavimo mašinas (KMM) pasaulinei rinkai.

Ivykusime KMM "Gage 2000" gamybos pristatyme dalyvavo šalies prezidentas Valdas Adamkus, Ūkio ministras Eugenijus Maldeikis, Lietuvos taupomojo banko valdybos pirmininkas Romualdas Visokavičius ir kiti pareigūnai. Bendros įmonės generalinis direktorius Pranas Vilkas sakė:

– Pirmaisiais metais pagaminsime apie 400 mašinų. Pasauliye jas pardavinės ir aptarnaus "Brown & Sharpe Company" (BNS) iš JAV Rhode Island valstijos. Nupirkusi Vokietijos LEITZ ir Italijos DEA gamyklas, "Brown & Sharpe Company" tapo didžiausia pasaulyje metrologinės īrangos kompanija, o jos prekybos ir aptarnavimo tinklas dabar apima visus žemynus.

– Prieš aštuonerius metus, – tėsė Pranas Vilkas, – 1991 m. liepos 1 d. savo gamybinę veiklą pradėjo ši bendra Lietuvos-JAV įmonė – "Brown & Sharpe – Precizika". Įmonės partneriai ir steigėjai buvo "Brown & Sharpe" ir "Euromedika" iš JAV ir Lietuvos mokslinė gamybinė bendrovė "Precizika".

Investuodama į Lietuvą, "Brown & Sharpe" siekė sukurti aukštostas technologijos gamybos įmonę Lietuvoje, o

vėliau perkelti atskirų mazgų bei detalų gamybą iš kai kurių savo fabrikų Vakaruose į Lietuvą. Bendra įmonė buvo įkurta buvusio staklių instituto ir jo bandmosios gamyklos "Precizika" bazėje.

– Mūsų įmonė 97% savo produkcijos eksportuoja į JAV, Šveicariją, Italiją, Vokietiją, Lenkiją, Čekiją ir Neaprikuosomą Valstybių Sandaugos šalis, – kalbėjo P. Vilkas. – O šiandien mes esame liudininkai naujos, labai svarbios tiek mūsų įmonei, tiek Lietuvos mašinų gaminėjams gamybos pradžios.

Šiandien "Gage 2000" surenkama ir įvertinama Vilniuje. Jos "širdis" – optimės mikronų tikslumo skalės – pagamintos Lietuvoje. Kai lietuviškos detalės ir mazgai viršys 50%, šių KMM etiketės pasikeis iš "Surinkta Lietuvoje" į "Pagaminta Lietuvoje". Siekdami šio tikslą, iš Šveicarijos jau įsigijome tris precizinius detalių apdirbimo centrus. Vakar pirmoji siunta – 14 "Gage 2000" mašinų iškeliauva Vakarų Europos užsakovams. Tai – didžiulis įvykis mūsų darbe.

Officialioje ceremonijoje kalbėjęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pasakė:

– Lietuvoje yra daug jaugėjų, aukštostos kvalifikacijos specialistų, todėl čia galima ir reikia plėtoti sudėtingas technologijas, aukštostos kokybės produktų gamybą. Mašinos, kurios jau iškeliauva į Europą, praktiskai reiškia Lietuvos sugrįžinimą į tarptautinę aukštostos kokybės gamybos

"B&S-P" steigėjas Romas Bričkus ir LR Prezidentas Valdas Adamkus iškilmingame gamybos pristatyme.

V. Kapočiaus nuotr.

R. Bričkus (dešinėje) pasakoja apie daugiau laiptę strategiją, kuria vadovaujantis 8 metus buvo veržiamasi į pasaulinę rinką, apibūdina šių metų eksporto planus. Jo klausosi (iš kairės): Prezidentas V. Adamkus, Lietuvos ekonominės plėtros agentūros gen. dir. V. Gruodis, "Precizikos" gamybos dir. A. Lisauskas, Ūkio ministras E. Maldeikis, prezidentūros sekr. V. Stanisulis, PLB atstovas G. Landsbergis, Lietuvos Taupomojo banko valdybos pirm. dr. R. Visokavičius, "Precizikos" gen. dir. T. Barakauskas.

V. Kapočiaus nuotr.

klasę. Man dažnai kildavo mintis, kodėl turėdami tiek daug kvalifikuotų žmonių, mes neprasimūšėme į Europos ir pasaulinę rinką. Šiandien mes turime atsakymą. Tuo aš ypatingai džiaugiuosi ir sveikinu jus.

Inž. K. Ščiuka rodo, kaip naudojama "Gage 2000" sistema. Iš kairės: "B&S-P" gen. dir.

P. Vilkas, Lietuvos Prezidentas V. Adamkus, "B&S-P" steigėjas R. Bričkus, inž. K. Ščiuka,

V. Kapočiaus nuotr.

Susipažinės su "Brown & Sharpe – Precizika" veikla, Ūkio ministras Eugenijus Maldeikis džiaugėsi, kad

"šios firmos veikla Lietuvoje reikalauja daug smegenų, mažai žaliau, neteršia gamtos, plečia šalies eksporto galimybes, o ateityje suteiks sau ir pirmos grandies firmoms naujų darbo vietų. Reikėtų ir kitoms mūsų firmoms pasekti "Brown & Sharpe – Precizika" pramintu keliu į pasaulinę rinką."

Lietuvos taupomojo banko pirmininkas Romualdas Visokavičius sakė, kad "turėtų veiklos partnerių ir klientų kaip Lietuvos-JAV bendra įmonė "Brown & Sharpe – Precizika" jo bankui garbė ir didelis įsipareigojimas".

Atsakydamas į prezidento raginimus, R. Visokavičius sakė, jog jaučia pareigą operatyviai vykdyti atsiskaitymus su "Brown & Sharpe – Precizika" ir suteikti įmonei būtinus kreditus.

Apsilankiusiems pristatyme Lietuvos Respublikos vadovams ir kitiems pareigū-

nams "B&S-P" firmos steigėjas Romas Bričkus iš Bostono (JAV) sakė:

– Energingai ir įtemptai dirbant devynerius metus, mums pasisekė palaipsniu išsiveržti į Šveicarijos, JAV ir Vokietijos rinkas su mažesniais metrologijos produktais, išstumiant gamintojus iš jų rinkos. Mes neturėjome tokios "kritinės masės", kad pagėgtume išteigti didžiulę paravimo ir aptarnavimo organizaciją ir prasimūsti į pasaulinę KMM rinką. Todėl teko glaustis prie "BNS" firmos ir surasti abiems pusėms naujinį sprendimą.

Romas Bričkus paaiškino:

– Mūsų produkcija ilgai keliauva į Vakarų rinkas takeliais ir žvyruotais keliukais, o dabar Lietuvos gaminama "Gage 2000" KMM pastatyta į pasaulinį greitkelį. Dabar konkurencija pasaulinėje rinkoje reikalauja iš gamintojų aukštostos kokybės ir žemesnių kainų. Daug gamintojų iki šiol neįstengė įsigytį jiems (Nukelta į 4 p.)

Inž. K. Ščiuka rodo, kaip naudojama "Gage 2000" sistema. Iš kairės: "B&S-P" gen. dir.

P. Vilkas, Lietuvos Prezidentas V. Adamkus, "B&S-P" steigėjas R. Bričkus, inž. K. Ščiuka,

V. Kapočiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• SUSITIKIMAS. Vašingtone liepos 16 d. įvyko anksčiau atidėtas JAV ir Baltijos šalių Partnerystės komisijos susitikimas. Jame šalių delegacijoms vadovavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrai bei JAV valstybės sekretorės pavaduotojas Strobe Talbott.

• VILTYS. Kauno technologijos universiteto rektorius profesorius Kęstutis Kriščiūnas. "Tikiu, kad Lietuva vis tik bus šalis, kurioje vyraus industrinė, ir svarbiausia, pagrįsta mokslu, sudėtingų technologijų reikalaujanti gamyba", - sakė "Kauno dienai" profesorius

• ŽEMDIRBIŲ NEPASITENKINIMAS. Marijampolės-Kalvarijos kelyje piketuoja Suvalkijos žemdirbiai, protestuodami dėl Cukraus fabriko uždarymo. "Kauno diena rašo, kad nerimsta ir zanavykai, nes jau visai bankrutuoja linininkystė. Daug kartų pažadas apgaudinėti kaimo žmonės savo interesus nori apginti vis ryžtingesnėmis priemonėmis: skelbiama neterminuota žemdirbių protestų akcija. Marijampolės rajono žemdirbiai, protestuodami prie Vyriausybės vykdoma žemės ūkio politiką bei niekaip negrąžinamas žemės ūkio produkcijos perdirbėjų skolas, piketą surengė prie Lietuvos Prezidento Kazio Griniaus memorialo ir užtvérė automagistralės "Via Baltica" atkarą tarp Kauno ir Marijampolės.

• PROTESTAI IR SAVANAUDIŠKUMAS. Liepos 13 d. įvairiose Lietuvos vietose buvo užtverti keliai. I kelius savo žemės ūkio technika išvažiavo 18-os rajonų ūkininkai, kaltinantys vyriausybę nepakankama parama žemės ūkiui. Šiuos protesto veiksmus surengė Valstiečių partija, kuriai vadovauja milijonierius Seimo narys Ramūnas Karbauskis. Jis sakėsi turėsiams materialinės naudos iš kelių užtvėrimo veiksmų. "Žinoma, aš iš to uždirbsiu vieną kitą litą, nes esu toks pat savaudis, kaip ir kiti", prisipažino R. Karbauskis "Respublikai".

• ATSILIKIMAS. Liepos 12-ąją Lietuvos valstybės biudžeto iplaukų atsilikimas sudarė 558 mln. litų, o savivaldybių biudžetų - 172 mln. litų, pranešė finansų ministras Jonas Lioginas.

• MIRĖ P. LUBINAS. Mirus Lietuvos krepšinio pradininkui Pranui Lubiniui, Prezidentas Valdas Adamkus pareiškė užuojautą velionio našlei Agnes Mary ir artimiesiems. Žymusis krepšininkas mirė Kalifornijoje, eidamas 90-uosių metus. Jis buvo aukso medalius laimėjusios JAV krepšinio rinktinės kapitonas per 1936 metų Berlyno olimpiadą, o 1939 metais per Europos krepšinio pirmenybių lemiamas rungtynes su Latvija paskutinę minutę persvérė rezultatą Lietuvos naudai. Tada lietuvių antrą kartą tapo Europos čempionais.

• SUVAŽIAVIMAS, APIE KURĮ NEPRANEŠĘ TELEVISIONIJA. Kaune liepos 10 d. įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos suvažiavimas. Anot "Kauno dienos" apie šį suvažiavimą nepranešė nei radijas, nei televizija. Politiniai kaliniai ir tremtiniai suvažiavime pripažino, kad jų reikalavimai, protestai, rezoliucijos, kreipimaisi nelabai rūpi Lietuvos valdžiai. Sajunga prisimenama tik rinkimų metu, kai norima paramos iš organizacijos, kuri savo gretose vienija 50 tūkstančių žmonių. Jie iki šiol nesutepė savo vardo korupcijos skandalais, garsėja kaip teisybės ieškotojai, deja, neturi įtakos politiniam šalies gyvenimui.

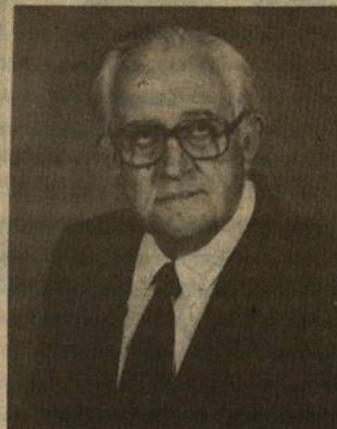
• MEILĖ OKUPANTŪ TALKININKAMS. Sprogius bombos vaizdą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių suvažiavime sukėlė Kovo 11-osios Akto signataro Algirdo Endriukaičio iš tribūnos pacituotos pavardės netolimoje praeityje garsių Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto sekretorių ir panašius postus užėmusių žmonių, kurie dabar gauja I ir II laipsnio valstybines pensijas. Pasipirkintimo audrą sukėlė tai, kad ši pensija paskirta kaip "nusipelnusiems" Lietuvos valstybei ir Nepriklausomybei". Tokių figūrų jo minėtame sąraše yra ne viena dešimtis. Išgirdus šią stulbinančią žinią, suvažiavime priimta rezoliucija "Dėl valstybinių pensijų sovietų kolaborantams ir nomenklatūrai".

• GARSINA LIETUVOS VARDĄ. JAV Kongreso Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisijos posėdyje, kuriame vadovavo komisijos pirmininkas, JAV Atstovų rūmų narys Kristofer Smith, vėl buvo minimas Lietuvos vardas. Pastaruoju dvejus metus Helsinki komisijoje dažniausiai būdavo kritikuojami turto grąžinimo įstatymai, o šiakart kalbėta apie nelegalią prekybą moterimis ir vaikais, pastebi "Lietuvos rytas". Didžiausią prekybos moterimis srautą sudaro Rusija, Ukraina, Lenkija, Lietuva, Latvija ir Estija.

• DIENRAŠČIO 90-METIS. Šią suaktį švenčia Čikagoje leidžiamas dienraštis "Draugas". Tai seniausias ir šiuo metu vienintelis užsienio lietuvių dienraštis. (Pagal Eltos pranešimus)

"Dirva" 90-mečio proga sveikina "Draugo" vyr. redaktorę Danutę Bindokienę ir visus bendradarbius.

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Naujojo Izraelio premjero *Ehud Barak* bandymas sukluoti Izraelio koalicinę vyriausybę atskleidė jo sugebėjimus. Premjero pasisakymas už taiką padarė gerą įspūdį arabų šalyse, nors jų vadovai pabrėžia, kad žodžiai yra tik žodžiai, o taika priklausys nuo premjero darbų. Ilgos ir sunkios derybos su Izraelio politinių grupių vadovais parodė pasauliui, kad Izraelis nėra toks vieningas, kaip kai kurie komentatoriai kalba. Pats premjeras *E. Barak* rinkimuose gavo 56 proc. balsų, palikdamas pralaimėjusiam buvusiam premjerui *B. Netanyahu* 44 procentus. Tačiau jis žinojo, kad Izraelio parlamente – Knesete, turinčiame 120 narių, jam reikės daugiau paramos, kad kiekviena maža partijėlė jo nešokdintų ir negrasintų sugriauti koalicinę vyriausybę. Naujojoje vyriausybėje yra aštuonių partijų atstovai, o gražios premjero kalbos apie taiką su arabis gali užtikrinti premjerui ir i Knesetą išrinktų arabų atstovų paramą.

Nors Izraelyje gyvena nemažai žydų, kurie "valgo kumpi" ir nebesilaiko griežtų religinių įstatymų, pastaruojuose balsavimuose visos religinės partijos laimėjo daugiau vietų, negu turėjo anksčiau. Veikia trys religinės partijos, kurios seime turi 27 atstovus, t.y. vienu daugiau, negu premjero "Vieno Izraelio" (buv. darbėcių) partija.

Izraelio spauda daug rašė apie religinių partijų paramą žydų ortodoksų seminari-

IZRAELIS SIŪLO TAIKA

valstybės sekretorei *M. Albright*. Ištestų ranką ir taikos politika arabų sostinėje buvo priimta pozityviai. Kiek šalčiau atsiliepė Sirijos prezidentas *Hafez Assad*. Liepos pradžioje jis lankėsi Maskvoje. Čia jis pabrėžė, kad taika su Izraeliu priklausys ne tiek nuo arabų laiksenos, kiek nuo Izraelio, kurio buvęs premjeras *Benjamin Netanyahu* sulaužė daugybę arabsams duotų pažadų ir palaidojo visas taikos viltis. Sirijos prezidentui pritarė Rusijos prezidentas *Boris Jelcin*, o ypač Rusijos užsienio reikalų ministras *Igor Ivanov*.

Sirijos delegacija Kremluje apgailestavo, kad "senais gerais laikais" Sovietų Sąjungos ir Sirijos prekybos apyvarta siekdavo milijardą dolerių per metus, o šiemet per pirmajį metų ketvirtį Rusija eksportavo i Siriją prekių tik už 12 milijonų dolerių ir pirkо iš Sirijos už 6 milijonus *H. Assad* Rusijoje skundėsi, kad jo pirkti sovietiniai ginklai jau paseno, jiems reikia naujų dalių. Sirijai tuo pat reikėtų naujojo Rusijos MIG-29 karo lėktuvo, vadinto SMT. Rusijos užsienio reikalų ministerija neskelbė, kad Sirija, kaip ir Irakas dar daug skolinga Rusijai už jai parduotus sovietinius ginklus. Todėl Maskva nelinkusi siūsti naujų ginklų skolon, kada jai pačiai trūksta lėšų ir tenka skolintis iš Vakarų bankų.

Sirijos ir Rusijos pareiskime sakoma, kad negalima leisti Amerikai diktuoti savo pažiūras ir primesti savo valią kitoms pasaulyje šalims. Valstybės departamentas i tai atsiliepė, primindamas, kad Sirija ir toliau skatina bei finansiskai remia tarptautinį terorizmą, kuris kenkia pastangoms sugrąžinti taiką i Viduriniuosius Rytus, nežiūrint kitų šalių bandymų.

Keliais sakiniais

• Birželio 17 d. Latvijos prezidento rinkimus netikėtai laimėjo iš Kanados sugrįžusi 61 metų amžiaus išeivė, buvusi Montrealo universiteto psichologijos profesorė *Vaira Vike-Freiberga*. Ji kalba anglų, prancūzų, latvių, ispanų ir vokiečių kalbomis. Sakėsi, kad dabar išmokstanti ir rusų kalbą, nes Latvijoje gyvena daug rusų. Rusiški Latvijos laikraščiai šiltai sutiko naujają prezidentę, išreiškdamai viltį, kad ji atlaikys opozicijos partijų antpuolius.

Prezidentės šeima išvyko iš Latvijos, bėgdama nuo naujosios rusų okupacijos, kai jai buvo tik septyneri metai. Pasitraukusi i pensiją, *Vaira Vike-Freiberga* atsakė Kanados pilietybės ir sugrįzo į Tėvynę.

• Respublikonas, Texas valstijos gubernatorius *George W. Bush* savo rinkminei kampanijoai jau gavo aukų ir pažadų paaukotį 36 mln. dolerių. Kiti respublikonų kandidatai – labai toli atsilikę. Sakoma, kad kandida-

to tėvas, 1989-93 metais buvęs JAV prezidentu, turi vienoje šalyje veikiančią savo bičiulių ir rėmėjų organizaciją, kuri dabar remia jo sūnum. Už Texas gubernatorių pasisakė 18-os valstijų gubernatorai, kurie jau padeda jam rinkiminės kampanijos darbuose.

• Prezidentas *Bill Clinton* spaudos konferencijoje paneigė spaudoje pasirodžiusius gandus, kad tarp jo ir viceprezidento *Al Gore* atsira-

(Nukelta i 3 p.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58. • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmā klase - \$58. • Oro paštu i užsieni metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nespausdinami.

Redakcijos skiltis

Savininkai ir samdiniai

Nagrinėjant, kodėl įvairios pasaulio valstybės yra pasiekusios labai skirtingą savo piliečių pragyvenimo lygį, dažniausia nurodoma nevienoda gamybos pažanga, strateginė šalies padėtis, prekybiniai ryšiai. Tačiau šios priežastys iš tikrujų yra tik antrinės. Valstybės gerbūvi labiausiai apsprindžia jos visuomenės struktūra. Pragyvenimo lygį labiausiai lemia tai, ar visuomenės sanklodoje vyrauja savininkai, ar samdiniai.

Štai du absolūciai priešingi pavyzdžiai: Jungtinės Amerikos Valstijos ir buvusioji Sovietų Sajunga. Pirmoji orientuoja į savininkų, antroji — į samdinių visuomenės kūrimą. Pirmoje labai išplėtotas smulkusis verslas: daugybė žmonių turi nuosavas parduotuvėles, dirbtuvės, buitinių paslaugų tiekimo įmones. Jie užpilda tą nepaprastai įvairialypę sritį, kurioje stambiojo verslo kompanijos negalėtų lankstai ir patogiai tenkinti vartotojų poreikius. Net tuo atveju, kai žmogus dirba stambioje įmonėje, jis stengiasi išsigyti nuosavą namą, stovintį ant jam priklausančio sklypo, asmeninį turtą, normaliai tenkinantį jo kasdieninius poreikius, ir bent minimalias sankaupas, garantuojančias ramią šeimos ateitį. Savininkui labai svarbus valstybės likimas.

Prieš kurį laiką mūsų saaitraščio "Jaunimo puslapyje" išspausdinome humoristinį abiturientės rašinį, kuriame ji atskleidė, kaip turėtų susiklostyt klasės draugų likimai. Iš jo matyti, kad viena iš didžiausių jaunimo, baigiančio vidurinę mokyklą, svajonių — nuosavos verslo agentūros kūrimas, pasirinkimas tokios veiklos srities, kurioje būtų galima pilnai atskleisti savo talentus. Daugumą bendraamžių jaunoji autorė matė pasirinkusius kūrybinės veiklos kelią: po 10 metų vien vadovauja kelionių agentūroms, antri kuria drabužių madas, treti užsiima tarptauti-

ne prekyba, ketvirti — mokslo, modernių technologijų kūrimu. Neaprasyta nė vieno atvejo, kad jaunimas rinktusi taip vadinamas "masines darbininkiskas profesijas", apie kurią ilgus dešimtmecius buvo kalbama Sovietų Sajungoje, kaip apie labiausiai valstybei reikalingą kelią.

Ir Amerikai reikalingi "masinių profesijų" darbininkai? Tačiau dabartinė technologijų kaita yra tokia didele, kad net ir darbininkui teks mokytis visą gyvenimą.

Sovietų imperijos valdžia suvalstybinusi visą turtą, skelbė, kad pasitinko teisiniagausią darbo rezultatų pasidalijimo būdą. O iš tikrujų ten sukurta visuomenė, kurios devyni dešimtadaliai narių buvo absolūciai bejėgiai samdiniai. Milžiniška masė ne tik neturėjo jokių galimių dalyvauti valstybės gyvenime, bet ir nepajégė rūpintis savimi. Visą laiką iš jėgas atduodama beveidei valstybei, vadinoji "darbo liaudis" tapo jos išlaikytine.

I samdinių visuomenės kūrimą orientuoja kiekviena prievertos metodais besiremianti valdžia, tiek užgrobusi svetimas teritorijas, tiek diktatoriškais būdais besitvarkanti savo žemėje. Jei priespauda tėsiasi gana ilgai, išauga kartos žmonių, nebe-pajegančiu išsaizduoti save kuo nors kitu, kaip tik samdiniu. Toks gyvenimo būdas net ima atrodyti pateisinamu, natūraliu ir saugiu.

Tačiau samdiniui valstybė nerūpi. Netgi neprieklausomybės praradimą jis vertina kaip "šeimininko" pasikeitimą: svarbu, kad pašertų ir per daug nespauštų prie darbo. Nerūpi ir to darbo kokybė. I kiekvieną, ištrūkusį iš samdinių luomo, žiūrima su aišku prieiškumu.

Bene skaudžiausia lietuvių nelaimė, kad istorijos kelyje didžioji tautos dalis per ilgai buvo samdiniais. Samdiniuiapti savininku — labai sunku. Dabartiniai Lietuvos klystkeliai tai paliudija.

Juozas Žygas

Dabar jau bus trečioji Lietuvos vyriausybė, kuri deda daug pastangų, kad Lietuva būtų priimta į Europos Sajungą įvesti. Jaučiamas didelis noras į tą Sajungą kuo greičiausiai patekti.

Kodėl taip yra? Manymą, kad dauguma Europos Sajungą išsivaizduoja, kaip didžiulį lovį. O Lietuvoje yra gana daug tokų, kurie gerą praktiką turi ir kurie iš "var-gano lovio" sugeba ne tik pragyventi, bet ir prasigyventi. Tad jie ir norėtų prie to dižiojo europinio lovio patekti, kur galėtų plačiau savo patirtį panaudoti!

Turiu prisipažinti, kad praeityje apie Europos Sajungą palankiau galvojau. Man akis pravėrė Punsko valsčiaus viršaitis. Su juo teko pasikalbėti, kuomet su Pasaulio Lietuvė bendruomenės seimo dažyvių grupe teko lankytis Punsko Seinuose. Pradėdamas su juo kalbėtis, pirmiausia pasidžiaugiau, kad tame krašte radome tikrą, nesugadintą Lietuvą. Ten ir kai mai išlikę su pasiturinčiais jų gyventojais, gražios sodybos. Beveik kiekvienoje matėsi traktoriai ir kita žemės ūkio technika.

Viršaitis man pasakė:

— Iki šiol gyvename gerai, bet bijome išstojimo į Eu-

• DIRVA • 1999 m. liepos 20 d. • 3 psl.

EUROPOS SĄJUNGA TOLI, O "PELNAS" JAU YRA!

ropos Sajungą.

Tai išgirdės, labai nustebau, bet gerai, kad nepradėjau savo nuomonės reikštį. Toliau kalbėdamas, jis paaiškino:

— Vakarų Europoje žemės ūkiai yra lyg fabrikai. Mes nepajęgtumėme konkurencijos išlaikyti. Žinoma, valdžia ūkius remtų, bet pirmiausia ši parama tektų lenkü ūkiams. Tokiu būdu lietuviški kaimai sunykštų. Tuo ir pasibaigtų Punsko lietuviškos salos ateitis.

Praėjus kuriam laikui, teko skaityti, kad Anglioje pieno ūkiai vidutiniškai turi po 90 melžiamų karvių, Danijoje — 46, panašiai ir Vokietijoje. Anglia ir Vokietija jau yra maistą eksportuojančios salys.

Europos Sajungoje žemės ūkio gaminiam yra nustatyti labai griežtos sąlygos, kurias išgyvendinti tegali labai stambūs ūkiai. Pienas per 30 minučių nuo pamelžimo turi būti atšaldytas. Tokia įranga yra labai brangi. O Lietuvoje 60% pieno pri-stato tie, kurie laiko po vieną karvutę. Toks vienos karvutes pienas neatitinka reikalavimų, ir už tokį pieną supirkėjai moka žymiai mažiau. Tačiau 3 hektarų "ūkeliams" tai yra vienintelis pajamų šaltinis.

Dabartiniai žemės ūkiai turi būti mechanizuoti ir elektrifikuoti. Tam reikia gana stambių pinigų. Jeigu Vakarų Europoje ūkininkai gau-

na paskolas už 7% metams, tai Lietuvos ūkininkai, jeigu iš viso paskolą gaus (kadangi pagal įstatymus bankai negali žemės, kaip užstato imti), tai turės mokėti 12%. Kaip gali toks ūkis konkurruoti, kuriam įrangos išsigyjimas beveik dvigubai daugiau kainuotų?

Besilaikydama ES nuostatų, Lietuva negali muitais savo žemės ūkio gaminių apsaugoti. Be to, Lietuvos sie nos yra kiauros. Per jas ne tik avių, bet ir dramblų kaimės pasieniečiai "nepastebėtu". Kuršių Nerijos siena tėra gal tik 2 km, bet per ją prasmunka apie 60% paukštienos kontrabandos. Tiksliau pasaikius, neprasmunka, bet iškilmingai — su policijos palyda — išvažiuoja.

Yra sakoma: "Viena bėda — ne bėda, bet dvi-trys žmogų suėda". Panašiai yra ir su Lietuvos ekonomika. Įvairios įmonės ir įmonėlės, atlaikiuojančios Rusijos rublio kritimą ir gal 56 įvairių inspektorų ištaigų antpuolius, gavo an-tausi iš Europos Sajungos — už per didelį pasitikėjimą ja! Beskubėdamas į Europą, užmiršo apie atsargumą. Dar ne taip seniai, nudedę nagus su vokiškomis markėmis, lietuvių norėjo savo likimą susieti su Europos Sajungos euru. Bet ir čia nepavyko, nes euro kurzas krito ir kai kurios įmonės savo nuostolius jau mili-jonais skaičiuoja. O tai reiškia, kad pirmosios pažintys su Europos Sajunga nebuvo labai sėkmingos.

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

dusi trintis. Prezidentas pasakė, kad jo manymu Gore yra labiausiai patyręs kandidatas į prezidentus, ypač užsienio reikalų, ginklų kontrolės ir vidaus politikos klausimuose.

• Japonijos ministras pirmininkas apsilankė Kinijoje, kur tarësi dėl verslo plėtotés ir normalių ryšių palaikymo.

• Kazachstano valdžia uždraudė Rusijai paleisti erdvės raketas iš jos teritorijoje esančio Boikonuro centro, nes viena raketė nesenai sprogo ir išlaistė aplinkai pavojingą skystąjį kurą.

• Viceprezidentas Al Gore liepos 4-tą, Neprieklausomybės šventės dieną tapo seneliu. Jo dukte Karenė Gore Schiff, kuriai dabar 25 metai, pagimdė dukrą.

• Indijos kariuomenė bai-gė išstumti iš Kašmyro kalnų ten ištvirtinusius musulmonus.

• Britanijos vyriausybė nutarė atgaivinti anksčiau nu-trauktus diplomatinius ryšius

toriumi.

• Pasaulio aukso kaina nukrito iki 257 dolerių už unciją. Daug aukso parduoda Rusija ir Kinija.

• Panama, kuri šiemet perims iš JAV kanalo kontrole, pareikalavo, kad Amerikos karinės jėgos surinktų ir pašalinų iš kanalo zonas vi-sus ten išmėtytus sprogmenis.

* * *

• Europos Sajungos pirmininkaujančios šalies — Suomijos Užsienio reikalų ministrė Tarja Halonen neatmeta galimybės, jog jau šiemet Latvija ir Lietuva gaus pa-kvietimą pradēti derybas dėl išstojimo į ES. Pasak ministres, ES komisijos išvados gali būti teigiamos.

• Karaliaučiuje pašventintas rusų legendų herojas Iljos Muromeco garbei statomas stačiatikių koplyčios kertinis akmuo. Vietos vyskupas aiškino, kad Ilja Muromecas gali būti laikomas pirmuoju Rusijos pasieniečiu.

LIETUVA – PASAULINEI RINKAI

gyvybiškai reikalingų matavimo mašinų dėl jų aukštų kainų. Tai stabdė šių firmų augimą ir pelningumą, o kai kurias net navedė į bankrotą. Be to, daug užsakytojų besalygiškai reikalauja, kad gamintojas turėtų KMM savo pagaminto produkto kokybei įvertinti. Neturi KMM, negali dalyvauti konkurse!

Šiandien mes Lietuvoje pradedame gaminti koordinat-

(Atkelta iš 1 p.)

tinę matavimo mašiną "Gage 2000". Ji pasaulinėje rinkoje kainuos mažiau negu 100 tūkst. litų ir bus geriausias pirkinys klientams. Ši KMM "Gage 2000" padės ir Lietuvos firmoms su savo produkcija greičiau įsiveržti į pasaulines rinkas ir padidinti savo pelną. Žinoma, padidėjės įmonių pelningumas pa-

didins ir Lietuvos biudžeto iplaukas, o žmonėms bus sukurta daugiau ir geriau apmokamų darbo vietų.

"Brown & Sharpe - Precizika" iki šiol gaminio savo sukurtas koordinatinės matavimo mašinas, aukštimačius, matavimo sistemas, tikslias linijines skales, limbus ir mechanines detales. Įmonėje darba dirba 125 žmonės.

Atsiuntė R. Bričkus

STEIGIAMOJO SEIMO NARIUI VIKTORUI BERŽINSKUI ATMINTI

Dr. Leonas Milčius

Karštą birželio šeštadienį, per patį vidurdienį, sukdamas ratą po rato, aukštai danguje sklandė didžiulis paukštis. Daug žmonių ji matė, užvertę galvas į viršų vienas kito klausė:

- Gal tai sakalas, o gal net erelis sklandyt pasikėlė?

Žemyn iš žydrų aukštynių žvelgdamas, tikriausiai stebėjos ir paukštis:

- Ir ko čia, prie vinguoto žvirkelio, pačiame miško pakraštyje tiek mašinų suvažiavo, tiek daug žmonių susirinko? Gal Beržinskų žemėje vėl namus statys?

Ne, ne namas tą dieną buvo statomas Lamankos miško laukymėje, tik atidengtas iš seno ąžuolo išskobtas koplytstulpis. Raudondvariečiai, buvę Viktoro Beržinsko kaimynai iš Didvyrių kaimo, laisvės kovų dalyviai, Kauno rajono savivaldybės atstovai susirinko prisiminti ir paminėti vieną iškiliausią savo kraštiečių. Koplytstulpis skirtas Lietuvos savanoriui, Steigiamojo ir I bei II Seimų nariui, rezistentui, sovietinio saugumo nukankintam Viktorui Beržinskui ir jo šeimai. Raudondvario seniūnas Petras Zalepūga nurišo drobinį rankšluostį ir atidengė skulptoriaus Kazio Švažo meniškai išdrožtą koplytstulpį. Gilios maldos žodžius kankiniams skyrė paminklą pašventinęs Raudondvario klebonas Vytenis Vaškelis.

Gal ne vienas "Dirvos" skaitytojas dar prisimena praėjusių metų lapkričio 17 ir 24 dienos numeriuose išspaustintą Vaidos Naujokaitės rašinį "Klaikmečio randai Didvyrių kaime". Ten pat buvo išspaustintas ir buvusio Lietuvos knygnešio Jurgio Bielinio vaikaičio – taip pat Jurgio Bielinio kvietimas pastatyti paminklinį kryžių garsajam Lietuvos politikui, šviesuoju ir kankiniui Viktorui Ber-

Koplytstulpį šventina Raudondvario parapijos klebonas, kun. Vytenis Vaškelis.

Leono Milčiaus nuotr.

žinskui, kurio palaikų palaidojimo vieta iki šiol dar tebėra nežinoma. Istorijos vėtravos ne akimirksniu sumaišė ne tik valstybių, tautų, bet ir mažų kaimų likimus. Jos užmarščiai pasmerkė ne tik eilius artojus, bet ir ryškiausias asmenybes – valstybės kūrėjus.

Atgimė Lietuva. Gal ir per lėtai, bet tvirtai ir, kaip atrodo, jau visiems laikams, vėl kyla iš užmaršties nukančios. Kyla pelnytai garbei. Tiek dar daug yra neprikeltų, suniekintų, išbrauktų.

Ne tik žalią ąžuolo vainiką atnešuojams Raudondvario "Nevėžio" draugovės skautams ar motinų atvestiems vaikučiams, bet ir mums, kurie tarpukario ir pokario laikais dar negyvenome Raudondvaryje, Viktorą Beržinską priminė jį pažinojusių žmonių pasakojimai.

– Aš gerai atsimenu, kaip Beržinskas lankydavosi pas mus ir ilgai kalbėdavosi, kartais net ginčydavosi su mano

tėvu Baltazaru Bielinu. Jis sakydavo, kad mes patys iš savo triūso galime pragyventi, tik reikia daugiau rūpintis savo valstybės ūkiu, savo žmonėmis, – prisiminimais dalijosi paminklo sumanytojas, garsaus Lietuvos knygnešio vaikaitis. – Tuo jis mane ir patraukė. Jo nuostabu patruliškumo pamoką negaliu pamiršti ir šiandien. Negalėjau tverti pykčiu, kai bene 1967 metais, ieškodamas archyve dokumentų apie savo dėdę Kiprą Bielinį, radau išrašą, kad Viktoras Beržinskas ir jo žmona Barbora Beržinskienė mirė ... prisigérė namiņės degtinės. Vargu ar kas gali sugalvoti didesnę ir bjurasnę klastotę, kurią sukūrė juos nužudęs sovietinis KGB.

Kalbėdamas apie šiandieną, apie politiko Viktoro Beržinskų darbų ir sumanymų tēstinumą, Jurgis Bielinis priekaištavo dabartinės valdžios veikėjams. Prisiminės

(Nukelta i 5 p.)

PASAULIS IR LIETUVA

* **SUTARTIS.** Lietuvos ir Latvijos ministrai pirmininkai Rolandas Paksas ir Vilis Krištopanas pasirašė dvių šalių sutartį dėl teritorinės jūros, žemyninės dalies ir išskirtinės ekonominės zonas atribojimo. Šia sutartimi išsprendžiamas ginčytinų numanomų naftos telkinų Baltijos jūros dalyje klausimas. Sutartis pasirašyta trių Baltijos valstybių vyriausybų vadovų susitikime Palangoje. Šią sutartį dar turės patvirtinti Lietuvos ir Latvijos parlamentai. (REUTERS)

* **NAFTA.** Penkerius metus užtrukusio ginčo dėl Lietuvos ir Latvijos jūros sienos sureguliacimas atveria kelią spėjamo naftos telkinio pakrantės vandenye tyrimui. Manoma, kad telkinyje gali būti iki 50 mln. tonų naftos. Naftos telkinys jūroje gali nudžiuginti Lietuvos naftos koncerną "Mažeikių naftą". Koncernas šiemet patyrė nuostolių dėl du kartus nutekėjusio Rusijos naftos tiekimo, taigi, patogus papildomas žaliavos šaltinis jam būtų labai pageidautinas. (REUTERS)

* **PASMERKĖ ĮSTATYMA, KURIO NESKAITĖ.** Latvijos Seimui priėmus valstybinės kalbos įstatymą, Rusija kreipėsi į ESBO ir ET. Apie tai vyriausybės posėdyje pranešęs užsienio reikalų ministras Igor Ivanov pareiškė, kad nereikia riboti ekonominį ryšį su Baltijos valstybėmis. Premjeras Sergej Stepašin įrodinėjo, kad Rygos rusai "statė ši miestą, gynė jį nuo fašistų, gelbėjo ekonomiką". (ITAR-TASS)

Skubū Rusijos pasmerkimą Latvijos Užsienio reikalų (URM) ministerijos sekretorius Maris Riekstiniš įvertino taip: Rusija įstatymą pasmerkė, iš anksto tam pasiruošusi. Buvo praėjusios tik kelios valandos po jo priėmimo, kai šio dokumento teksto dar neturėjo net Latvijos URM. (BNS)

* **PINIGAI ĮTAKOS PLĒTIMUI.** Rusijos vyriausybės posėdyje premjeras Sergej Stepašin pareiškė, kad programai "RF humanitarinis bendradarbiavimas su valstybėmis - NVS dalyvėmis ir su Baltijos valstybėmis (BV) 1999-2000 m." reikia suteikti tarpmalinių statusų – su BV Rusiją riša bendra nesena istorija. Tėvynainių užsienyje interesus reikia ginti, rūpintis rusų kultūros įtakos augimu. Programai šiuo laikotarpiu skiriama 50,2+54,6 mln. rub. (ITAR-TASS)

* **TIESOS PRIPAŽINIMAS.** "Jabloko" vadovas Grigorij Javlinskij Rusijos ir Baltarusijos vieningos valstybės sukurimą vadina avantiūra, praežtinga Rusijai ir nusikalstama Baltarusijos valstybės atžvilgiu. Jis pranešė, kad abiems pusėms yra pateiktas "Jabloko" parengtas sutarties projektas, numatantis ekonominės sajungos sukurimą. (INTERFAX)

* **ABEJOTINOS IŠVADOS.** Jungtinė Tautų organizacija paskelbė 1999 m. Žmonijos raidos pranešimą, kuriame pagal gyvenimo kokybę, sveikatos apsaugą, gyvenimo trukmę, švietimo lygį ir pajamas įvertinamos 174 pasaulio valstybės. Anot pranešimo, geriausia vieta pasaulyje gyventi jau šeštus metus iš eilės yra Kanada. Lietuva užima 62-ąją vietą. Is Vidurio Europos šalių ją aplenkė Slovėnija (33-a vieta), Čekija (36), Slovakija (42), Lenkija (44), Vengrija (47), Estija (54). Kubai pripažinta 58-a vieta, Baltarusijai – 60-a. Latvija užėmė 74-ą vietą, o Rusija - 71-ą. (REUTERS, BNS)

* **RIZIKINGIAUSIOS VALSTYBĖS.** Tarptautinių investicijų rizikos vertinimo agentūra "Merchant International Group" paskelbė Rusiją, Pakistaną bei Alžyrą rizikingiausiomis rinkomis užsienio investuotojams. Agentūra rizikingiausia pripažįsta Rusiją, remdamasi tokiais pozymiais kaip korupcija, nusikalstumas bei esminiai kultūrų skirtumai. Be Pakistano ir Alžyro, rizikingiausiomis laikomos Indonezija, Baltarusija, taip pat Kinija bei Taivanas. Tvirtinama, kad Didžiosios Britanijos bei JAV kompanijoms saugiausia investuoti Estijoje, Jordanijoje, Singapūre bei Čilėje. Viltis, kad jog TVF suteiks šaliai \$4.5 mlrd. kreditą padrašino investuotojus Rytų ir Vidurio Europos regione. (REUTERS)

* **RUSIJA VĖL PUOLA ČEČENIJĄ.** Rusijos vidaus reikalų ministras Vladimiras Rušaila pareiškė, kad Rusijos pajėgos ir toliau puls Čečenijos sukilėlių grupuotes, tačiau kaimų ir civilų nelies. Vis dažniau vykstantys susirėmimai prie Rusijos ir Čečenijos sienos bei Rusijos "ispėjamieji" antpuoliai vėl sukelė būgštavimus, kad praėjus trejiems metams po Rusijos ir Čečenijos karo kariniai veiksmai Kaukaze gali atsinaujinti. Rusija prie sienos su Čečenija perkélė 17 000 karių. (AFP-ELTA, ITAR-TASS, INTERFAX)

* **RUMUNIJOS PAVYZDYS.** Rumunijos parlamento užsienio reikalų komiteto pirmininkas Gheorghe Prisacaru pareiškė, jog jo šalis nepasirašys naujos sutarties su Rusija, kol Rusija nepasmerks 1939 m. Molotovo-Ribbentropo paktą ir nesumokės reparaciją už auksą ir kitas vertybes, perduotas saugoti Rusijai Pirmojo pasaulinio karo metais. Susipažinę su Rumunijos pozicija, Europos Tarybos atstovas Takis Hadjemetriou teigė, jog po derybų Maskvoje jis pateiks Tarybai raportą apie Rumunijos aukso klausimą. (REUTERS)

STEIGIAMOJO SEIMO NARIUI VIKTORUI BERŽINSKUI

ATMINTI

Ievos Simonaitytės romaną "Vilius Karalius", juos vadino valstybės "šmugelninkais" ir pranašavo naują ūkinę ir politinę okupaciją, o tuo pačiu ir liūdną dabartinių "šmugelninkų" baigtį.

Negalėjau nepritarti dar vienam gražiam J. Bielinio pasiūlymui – aplink koplytstulpį pasodinti ažuolų giraitę, nes visos sodybos tikrai niekas neatstatys. Juo labiau, kad ir į "Dirvoje" paskelbtą kvietimą atsiliapti į Jungtinės Valstijas išvykusias Viktoro Beržinsko dukteris – Valė Birutė Raulinaitienė, Aldoną Vadopalienę, Vitaliją Lopaitis arba jas pažinojusi asmenis, iki šiol niekas neatsiliepė.

Tvirtai pažadėjau dar ši rudenį prie koplytstulpio, kaip Lietuvos Atkuriamojo Seimo narys, būtinai pasodinti penkis ažuolus. Tegul jie atspindės jungtį tarp Lietuvos Steigiamojo ir Atkuriamojo Seimo – tarp tų seimų, kuriuose dirbo raudondvarietis Viktoras Beržinskas ir dar taip nesenai, pačiu atsakinčiausiu laikotarpiu, turėjau

(Atkelta iš 4 p.)

garbę ir aš dirbti. Tai simbolizuojas ne tik istorijos laikotarpių jungtį, bet dar svarbiau – minčių bendrumą. Ir šiandien Viktoro Beržinsko teiginiai, kad galime daug geriau patys susitvarkyti savo namuose, būti savo ūkio, savo žemės šeimininkais, yra labai svarbūs.

Užsigobusi skarele, kaip ir dauguma mūsų kaimų moterų, raudondvarietė, artima Beržinskų kaimynė Jadvyga Mačiulytė-Steponavičienė, atsistojo prie koplytstulpio, paprastais žodžiais tarsi vartėdar neparašytu istorijos knygų lapus.

– Labai geri buvo žmonės, geri kaimynai. Nebuvo jokie turtuoliai, patys dirbo žemę. Ūkininkavo, kaip ir visi kaimiečiai. Viktoras Beržinskas buvo nedidelio ūgio, dažnai ateidavo pas mus ir apie viską kalbėdavosi su mano tėvu. Gerai atsimenu, kaip 1947 m. vasario 10 d. naktį gal apie 20 enkavedistų apsupo Beržinskų sodybą ir smarkiai šaudė. Vėliau labai

sunkiai sužeistą Viktorą ir jo žmoną Barborą išsivežė. Po to jų gyvų niekās nebematė. Bet grįžę enkavedistai sodybą dar apiplėšė – viską, kąrado geresnio, išsivežė. Tokie buvo laikai: užteko gyventi prie miško, kad būtum sušaudytas, išvežtas ar padegtas, – kalbėjo moteris. – Ir nesąmonė, kad jie galėjo mirti nuo degtinės. Jų namuose niekada nebuvo geriama. Tai buvo reto padoromo žmonės.

Apie pokario laikus, partizanų kovas, stribų siutėjimą, neaplenkusį ir Beržinskų šeimos, kalbėjo ir buvęs jų piemenekas, vėliau – partizanų ryšininkas Vytautas Bastys.

Deginant neįprastai karštai šių metų birželio saulei, žmonės dar ilgai kalbėjos, dalijosi prisiminimais ir dabartinės politikos vertinimais. Šventinę nuotaiką palaikė tautiniai rūbais pasipuošę Raudondvario gimnazijos mokiniai, skaiciusieji tremtyno Antano Ruškio eileraščius, skautai, Raudondvario kultūros namų etnografinis ansamblis.

Dainuoja Raudondvario etnografinis ansamblis. Vadovė (kankliuoja) Vilma Čiplytė. *Leono Milčiaus nuotr.*

Tačiau kiekviena šventė turi pabaigą. Išvažinėjo mašinos, išsisirkstė žmonės. Savais keliais nuskrido ir aukštotoje dangaus mėlynėje ilgai sklandė paukštis. Saugoti Beržinskų žemę saugoti liko tik gėlėmis papuošto koplytstolio liepsnojantis kalavijas ir Motina. Liko atmintis, meilė ir garbė, nes žmogaus gyvenimas – tai ne paukščio, nepaliekančio pėdsakų, skrydis. Žmogaus gyvenimas, jei jis paaukotas Tėvynei, jos laisvei, išlieka amžiams.

Laiškai "Dirvai"

Ar mes – tikrai dinozaurai?

Kai 1949/50 metų didžioji emigracijos bangą mus atneše į Ameriką, visi mokėjome lietuviškai – vaikai, jauni ir ne tokie jau jauni. Nors ilgoką metų eilę jau buvome praleidę toli nuo tėvynės, dažniausia – Vokietijoje, tačiau naujieji emigrantai, pavieniai ir šeimos, tuos metus išgyveno susitelkusiose grupėse arba stovyklose, kur lietuvių kalbai, kad ir pačiame Vokietijos viduryje, konkurencijos, galima sakyti, nebuvo. Mokyklinio amžiaus vaikai ir paaugliai mokėsi lietuviškose mokyklose, mažesnieji natūraliai ugdėsi savo šeimose ir tarp tos pačios tautybės draugų. Studentai, nors ir pasklidę po įvairius Vokietijos universitetus, ieškojo ir rado glaudų savo lietuviškų draugų ryšį. Visi kalbėjo lietuviškai, ir, atrodė, kad nautėjimui tada jokių pavojų nebuvo ir negalėjo būti.

Amerikoje, deja, ilgainiui viskas pasikeitė. Nors tautiskumas ir yra išgimtas žmogiškosios esybės bruožas, svetimoji aplinka ir laikas savo padarė. Tėvai ir net seneliai išėjo dirbti, o vaikai, pradėję lankytis amerikietiškas mokyklas, netrukus paskendo anglų kalbos verpete. Žinoma, buvo ir gražių išimčių,

bėjimus:

Motina:

– Algi, ateik pietų!

Algis:

– In a minute!

O po minutės tėvas:

– Tai ką, gal nori, kad su diržu paprašyčiau?

Algis:

– O.K., I am coming.

Stebėdavomės ir negalėdavome suprasti, kodėl tėvai leidžia savo vaikams atsakinti ne gimtaja kalba. Užklausti, jie atsakydavo: "Kad jiems taip lengviau". Gal ir lengviau, bet pagalvodavome, o kur mūsų tautinė savagarba ir tėvų atsakomybė mūsų kalbai?

Dauguma nesenai sukūrusių šeimas stengėsi, kad vaikai namuose girdėtų tik lietuvių kalbą. Ir ne bet kokią, bet, kiek galint, švaresnę, be svetimybės.

Deja, svetimoje aplinkoje ir suaugusieji ne visada būdavo geri pavyzdžiai. Ir jų nevykusiai vartojamos svetimybės, kaip, *beibis*, *šiušės*, *dresé*, *strytas* ar *storas* buvo skubiai valomos ir su tinkamu paaiškinimu išmetamos į kalbos šiukšlyną. Vaikams paaugus, tėvai rūpestingai skiepijo jiems ir sunkesnius bei rečiau naudojamus lietuviškus žodžius, kaip, pavyz-

džiui, deguonis, atsuktuvas, įvartis ir t.t. Vaikams tapus paaugliais ir net jiems besruošiant gauti vairuotojo leidimą, teko juos supažindinti ir su tokiais ne "virtuviniais" žodžiais, kaip pavaros, stabdziai, sankaba ir pan. Tėvai, kurie tą gimtosios kalbos grynumą nuosekliai puoselėjo, matė savo dárbo vaisius. Jų vaikų kalboje tie visi nekadieniški žodžiai prigijo, ir jiems nereikėjo griebtis svetimybės.

Deja, turiu su gailesčiu pripažinti, kad vaikams suaugus ir perėjus visas amerikietiškas mokyklas, sukūrus savo šeimas, ir ižengus į neišvengiamą tautiškai visiškai svetimą suaugusio pasauli,

dauguma jaunuų tėvų tiek tarp savęs, tiek ir su vaikais kalba angliskai. Su nuostaba, betgi, kartais tenka išgirsti, kai vienas kito jie kartais, neieškodami angliskų atitikmenų, patogiau paklausia:

"Are you going to be at the 'laužas tonight?' Arba: "Why don't you sign up Algiuką at the 'tautinių šokių grupę?'" O į savo tėvus dar ir šiandien jie dažniausiai kreipiasi tik lietuviškai. Ir namuose, ir darbe, ar net kokioje viešoje vietoje. Prakalbėti į tėvus angliskai? Nustebtume ir mes, ir jie.

Vaikai, sukūrė savo šeimas, dažnai apsigyvendavo gana toli nuo lietuviškų telkių. Ne vienas jų pasirinko ne savos tautos gyvenimo draugą ar draugę. Jų vaikai lietuviškai dažniausiai nemoka. Jie dar vaikai, bet jų anglų kalbos žodynas jau pakankamai platus. O kadangi po tiek metų, praleistų Amerikoje, didelių problemų su anglų kalba neturi nei jų seneliai lietuvių, tai tokie seneliai ir vaikaičių pasikalbėjimai vienuomet gali būti ir tampriai gyvi ir nuoširdūs, kur mažieji gali be jokių sunkumų pasidalinti su seneliais tiek savo džiaugsmais, tiek nuoskaudomis, tiek bet kokiais kitais išgyvenimais.

Problema, kurios negaliu pateisinti, yra su kita kruva vaikaičių, kurių abu tėvai – lietuvių, laisvai vartojantys lietuvių kalbą ir dalyvaujančius lietuviškoje veikloje, bet tarp savęs kalbantys angliskai. Vaikai gali eiti į lietuvišką mokyklą, priklausyti skautams ar kitoms lietuviškom organizacijoms, bet namuose dažniausiai girdėdami tik anglų kalbą, tai, aišku, ir jie tarp savęs čiauška tik angliskai. Gyvena jie gal palyginti netoli nuo seneliai, ir, jiems retkarčiais apsilankius, užkalbinti lietuviškai, vaikučiai

(Nukelta iš 6 psl.)

Laiškai "Dirvai"

Ar mes – tikrai dinozaurai?

(Atkelta iš 5 psl.)

mielai, bet trumpai ir ribotai, atsako lietuviškai. Bet jų lietuvių kalbos žodžias yra toks skurdus, kad jie savo pergyvenimui ir tikrų sielos virpesių negali perduoti. Apsikabini vaikutę, ir norėtum, kad jis tau išlietų visus savo vaikiškus pergyvenimus, nusivylimus, nutikimus ir svajones. Bet jam trūksta žodžių, ir jis, nors dvasioje kupinas jam rūpimų minčių, tau jų neįstengia išreikšti. Jis tyli! Gali jam kalbėti apie meilę, autoritetą, pareigas. Gali pasakoti apie šeimos istoriją, kančias ir nuoskaudas. O jis tik įdėmiai klauso ir bando suvokti, apie ką čia kalbama.

Supraskime, kad tai ne vien vaiko problema. Juk ir mes, suaugusieji, kalbos gerai nežinodami, kartais nedrįstame išsijungti į kokį nors

įdomų pokalbių. Prisimenu, kaip mano ispanų kalbos profesorius, manydamas, kad aš jau pakankamai paženges ispanų kalboje, įkalbėjo mane studijuoti vieną socialinių mokslų kursą, dėstomą ispaniškai. Deja, aš taip ir nedrįsau burnos praverti, kai pamaciau, kad kiti studentai – iš Meksikos, Argentinos, Kubos ar šiaip amerikiečiai – ispanų kalbos mokytojai, laisvai kalbantys ispaniškai, klasėje aptarinėdavo įvairiausias socialines problemas. Tuo tarpu aš, gerai suprasdamas savo ispanų kalbos trūkumus ir netobulumą, bailiai tylėjau, vengdamas per dažnai išsijungti į gyvą pokalbių.

Zinau, kad tokiu šeimų yra nemažai. Ir jų vaikaičiai nedrįsta prabili, jei jiems

trūksta lietuviškų žodžių savo jausmams išlieti. Nedrįstame ir mes sulaužyti savo kažkada, tur būt tėvų įlieto lietuviškumo įstatymo ir prabili į tuos vaikučius angliskai. Dieve mano, juk taip norėtume įeiti ir daug geriau pažinti jų mažas lietuviškas širdes, bet tai mums neleidžia. Kas? Tautinis užsispyrimas, perdėtas lietuviškumo jausmas, neteisingai suprasta taučinė savigarda? O gal, kaip dr. A. Stepanas iš Australijos "Pasaulio lietuvio" šių metų vasario/kovo laidoje rašo: "Elgiamės kaip dinozaurai. Žvelgiame į šiandieninę tikrovę per prieities prismę. Ir dėl to mūsų laukia dinozaurų likimas." Nejaugi? Aš atsakymo net šiandien dar nerandu.

Aleksas Vitkus

SUSIJUNGĖ DVI LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS

New York. Liepos 6 d., kai Lietuva šventė Valstybės dieną, prisimindama laikus, kada susivienijus visoms kungiakštijoms, buvo vainikuotas pirmasis Lietuvos kralius Mindaugas, susijungė dvi žymios lietuvių organizacijos: Susivienijimas Lietuvos Amerikoje (SLA) ir Lietuvos katalikų susivienijimas (LKS).

SLA buvo įkurtas 1886 m. Po kelerių metų nuo jo atskilo dalis narių, ir buvo įkurtas LKS. Ir štai po daugiau kaip 100 metų jų atskirose veiklos, tos organizacijos vėl susijungė. Jos, bendrai veikdamos, turės per 4000 narių, per 4 milijonus dolerių ir du namus: vieną Manhattan centre, 4 aukštų, kitą – Vilkes Barre, Pennsylvania.

SLA garbės nariais yra Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, ambasadorius Anicetas Simutis, Genovaitė Meiliūnienė.

1930 m. nuo SLA atskilė kita grupė, kuri turi per 1000 narių. Tai Lietuviai darbininkų susivienijimas.

Vytautas Kasniūnas,
SLA pirmininkas

"Lietuvių sodyba" prašo pagalbos

JAV LB Čikagos Socialinių reikalų tarybos iškelta byla prieš "Lietuvių sodybos" patikėtinius pareikalavo ne suskaičiuojamai daug laiko, įtemptų nervų ir labai daug išlaidų Sodybos gynybos advokatams. Gynybai apmokėti teko pamiti didelę paskolą.

Liepos 14 d. patikėtinų posėdyje vienbalsiai nutarta įkurti Lietuvių sodybos pati-

kėtinių bylos gynybos fondą (*Lithuanian Center Trustee Defense Fund*) bylos vedimo išlaidoms padengti. Kreipiamės į Jus, mielieji lietuviai, prašydami savo aukomis prisidėti prie šio svarbaus reikalo. Būtų labai gražu, kad ir organizacijos atjaustų tuos žmones, kurie dirba lietuvių ir kitų tautybių pensininkų gerovei, stengdamiesi pa-

lengvinti jų gyvenimo saulėlydi.

Čekius rašykite ir siūskite šiuo adresu:
Lietuvių sodyba
P. O. Box 617
Willoughby, Ohio
44096-0617

Visos aukos nurašomas nuo federalinių mokesčių (Tax ID No 34-1398653)
"Lietuvių sodybos" inform.

ROMAS KALANTA TURI BŪTI VISIŠKAI REABILITUOTAS

1999 m. gegužės 14 d. suėjo 27 metai, kai Kaune, Muzikinio teatro sodelyje susidegino šviesios atminties Romas Kalanta. Anuomet 5 psichiatrai (Andriuškevičienė J., Berneris V., Daukšienė A., Gutmanas J., Šiurkus J.), skubiai nustatė diagnozę – šizofrenija – turi pasisakyti darbar, niekieno nevaržomi. Jie turi atsakyti į tuos pačius klausimus, kuriuos anuomet jiems pateikė Kauno prokuratura (žr. žurnalą "Medicina",

1990 Nr.I). Kiti psichiatrai (Mikaliūnas E., Narinkevičius A., Pūras D., Radavičius L.) 1989 metais kruopščiai ištirė, nustatė, kad R. Kalanta buvo psichiškai sveikas.

Lietuvos psichiatrų asociacija nesirūpina šiuo piktinaudžiavimo psichiatrija atveju, nors savo suvažiavime buvo tai įspareigojusi, (žr. "Gydytojų žinios", 1992 m. liepos 4-11 d., Nr. 26), nors jai ir 1994, ir 1995, ir 1996 metais buvo perduoti dokumentų rinkiniu.

mentai dėl R. Kalantos visiško reabilitavimo.

1999 m. gegužės 14 d. ši prašymą pasiraše dar 225 žmonės. Iš viso pasiraše 318 žmonių, daug organizacijų, žinomų visuomenės veikėjų. Dar syki dokumentai nusiusti Lietuvos Prezidentūrai su 318 žmonių parašais bei dokumentų rinkiniu.

Ričardas Mykolas Česnulis
Kaunas

PAKEISTAS NUOSAVYBĖS GRĀŽINIMO ĮSTATYMAS

Šių metų gegužės 13 d. LR Seimas priėmė įstatymo "Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų" pataisas. Naujają įstatymo redakciją pasiraše Respublikos Prezidentas. Svarbiausias pataisų dalykas yra tas, kad panaikinami anks-

čiau buvę nustatyti prašymų atstatyti nuosavybę terminai, ir dabar sudarytos galimybės kreiptis į įgaliotas valdžios institucijas visiems, kurie dėl vienų ar kitų priežasčių pavėlavo.

Zilvinas Beliauskas
Vilnius

APIE LIETUVOS EKONOMIKĄ IR VISUOMENĘ

Kviečiame į prof. V. Samonio paskaitą

Rugpjūčio 12 d., ketvirtadienio popietę "Dainavos" stovyklavietėje, Michigan, įvyks Lietuvių Fronto bičiulių (LFB) Studijų savaitės paskaita ir seminaras: "LIETUUVOS EKONOMIKOS, VISUOMENĖS IR VALSTYBĖS PLĖTROS STRATEGIJA XXI A.", kurį praves prof. Valdas Samonis. Jis atstovauja Europos Integra-

cijos studijų centrą (*The Center for European Integration Studies, Bonn*) ir *University of Maryland, Washington, DC*.

Visus malonai kviečiame dalyvauti. Išsamesnes žiniasklaidos teikia LFB Studijų savaitės programos pirmininkas Vytautas Petrus. Jo E-mail: vytasp@aol.com

V. S.

Leonas Jovaiša

TARP KITKO

Gyvenimas srovena greitai, lengva kaita dienos nakties, nepastebi, kad jau praleidai ilgus metus trumpos būties.

Tokioj dienų kaitoj neausi darbu visuotinės prasmės, vien duodi, ką gali geriausia manai – gal kam reikės.

Galop sustojo ir klausaisi darbu vertės nors menko aido, bet krūpteli nustebės baisiaityla ... tik debesėliai skraido.

LŪŠINĖ

Šiandien dar Lieplaukės miškai ir lankos mena upelę mano, skaidrią kaip dangus. Prabėga šimtmečiai, o vandenys srovena ir neišsiemia, gaivindami krantus, žolelę tankią, ajerus ir seną krūmą, ir žmogų, jeigu nuovargis jį čia atves, ir mano sielą – kregždę neramūnę, vis skrendančią į tėviškės erdves.

Lūšinė – užmiršta Žemaičių upė, nes ji be intakų, maža, siaura, joj linksmos valtys niekad nesisupo, tiktai girgždėjo gimos kai kada, sukeldamos vandens stipresnę srove ir mano mintį nemaria prasme: gružliai mieguisti, ešeriai laskioja Taip pat, taip pat kas vasara, kasmet.

Dar daugel amžių ji tekės per slėnį, jos duburėlius krykštus dar vaikai. Kai mus paslėps gimtinės lengvas smėlis, prie jos užauge ją minės ilgai, pajus, kad mažas upeliukas mena Begalinį, kad nebaisi mirtis, nes amžiną srovenimą mums primena Lūšinė, o mes – tik jo dalis.

Jaunimo puslapis

Skyriaus vedėja – Rita Augienė

Lietuviai – McKinley viršūnėje

Ingrida Janušauskaitė

Kaip jau buvo rašyta "Dirvoje", prieš kurį laiką įvyko susitikimas su lietuviais, nešenai įveikusiais aukščiausią Amerikos viršukalnę. Dalijamės kai kuriais šio susitikimo išpūdžiais.

Šiemet gegužės 20 d., iš nedidelio Talkeetna oro uosto pakilo mažas lėktuvas su penkiais keleiviais. Po kelių valandų skridimo Šarūnas Zigmantas (gimės Vilniuje, o šiuo metu gyvenantis Klyvlende), Vaidas Barkevičius, Artūras Bazys ir Kęstas Balys (visi trys – vilniečiai), nusileido Kachileatna bazineje stovykloje. Nuo šios vietas ir prasidėjo aukščiausio Amerikos žemyno kalno – McKinley šturmavimas. Iki tos akimirkos buvo ruošiamasi, organizuojama, prašoma ir ... abejojama. Visa tai gerai suprantama, besiruošiant užkopti į patį McKinley. Šio kalno aukštis – daugiau kaip 20,000 pėdų, todėl kopimas į viršukalnę vidutiniškai užtrunka 16 dienų. Oro temperatūra dienomis siekia maždaug 5-10 laipsnių šalčio (pagal Celsijų), naktimis – iki 15 laipsnių šalčio. Kylant į viršukalnę, temperatūra krinta dar žemiau. Šarūnas pasakojo, kad prancūzų kilmės kalnu kelionių vadovė, išvydusi jo miegmaišį, tepasakė:

– Jūs, vyrukai, kažkokie kitokie.

Miegmaišis jai pasirodė aiškiai per plonas. Mūsų keliautojų koprinių svoris taip pat buvo maždaug 20-čia svarų mažesnis, negu kitų jų sutikty alpinistų.

Šarūnas pasakojo, kad jų grupė, prieš užkopiant į pačią viršūnę išsiskyrė į dvi dalis, nes lipimas poromis yra greitesnis. Abi poros sėkmingai įveikė kalną.

Šarūnui ir Vaidui pasiekti kalno viršūnę prireikė 12 dienų. Grįžus, daug kas klausinėjo, ką jie ten veikė tiek laiko? Todėl Šarūnas papasakojo apie sunkumus, su kuriais susiduria visi keliautojai. Labai svarbi aplinkybė – aklimatizacija. Kaip benorėtum greičiau pasiekti viršūnę, vis tiek negali persistengti, nes nepakankamai skyrės tam laiko, gali susirgti sunkia kalnų liga (ima pykinti, atsiranda didelis galvos skausmas ir – kas blogiausia – abejingumas viskam). Todėl alpinistai turi priežodį: "Kopk aukštai – miegok žemai". Kitas dalykas, trukdantis greitai pasiekti tikslą, yra daiktais. Bekylant kalnas tampa vis states-

Lietuviai – McKinley viršukalnės nugalėtojai.

nis. Todėl paliekant porą pasutinių tarpinių stovyklų, padidėje nebeįmanoma naudotis rogotėmis ir teko po du kartus pernešti kuprines.

Žinoma, kad daugiausiai klausimų vyrai sulaukė apie pačios viršukalnės šturmavimą. Dėl palankių oro sąlygų buvo nuspresta pradėti kopti paskutinį – 1 km ilgio – nuotoli 12 valandą nakties. Septynias valandas be atokvėpio buvo kopiam link tikslo. Pradžioje žygį apsunkino tirštas rūkas, bet patekėjus saulei jau buvo galima geriau įžiūrėti siaurą takelį. 7 valandą ryto tikslas pagaliau pasiektas!

Šarūnas, paklaustas, kokioms mintys pirmiausia jį aplankė tuo metu, nebandydamas išsisukinėti, atsakė labai paprastai:

– Siaubingas nuovargis ir šaltis neleido pajusti didelio džiaugsmo. Jis ir jo draugas pradėjo nebejausti kojų pirštų, o deguonies trūkumas skubino kuo greičiau leistis žemyn. Žodžiai "leistis žemyn" šiuo atveju reiškė normalų maistą, šilumą, ryšį su žmonėmis. Tik sugrįžę pa-

stebėjo, kad kelionės metu rūbai smarkiai pralaisvėjo: kiekvienas neteko po 5 kilogramus.

Šarūnas Zigmantas praše būtinai paminėti Mindaugo Kuzmicko pavardę. Tai vienas iš trijų lietuvių, užkopusių į McKinley viršukalnę prieš keletą metų. Jis jau šeštai metai gyvena Anchorage mieste, kur jis ir sutiko mūsų alpinistai, vos tik nusileidę iš Detroit. Visi liko jam dėkingi už pagalbą ir globą.

Po keletos dienų, praleistų Klyvlende, Vaidas sugrįžo į Vilnių. Jis ir toliau dirba Kalnų sporto centro direktoriumi. Šarūnas vėl kibo į mokslus: jis jau treti metai tėsia chemijos mokslo daktarantūros studijas Case Western Reserve universitete.

Sakoma, kad kiekvienas mėgina ištrūkti iš kasdienybės. Kai sakė keliautojai, "vieni traukia prie ezero, kiti – į alaus barą, o labai maža dalis kopia į kalnus. Laisvalaikis tada tampa savęs išbandymu, kartais – netgi labai sunkiu." Šiaisiai žodžiai ir baimės, kad jų bus ir daugiau.

Stanislovas Stavickis MANO PAUKŠTIS

Tas baltas baltas mano paukštis
Dabar kažkur padėbesy.
Svaiginantis skridimo aukštis
Jo širdjį paverčė, kuri
Dabar taip daužos tarp sparnų...
...aš noriu būt su juo kartu!
Ilgai, ilgai per žydrą skliautą
Jis skrenda, skrenda taip toli,
Paskui link žemės tyliai krinta
Vėl kyla, nyksta debesys...
O mano paukštis, kurgi tu?
Atskrisk, paimk mane kartu!

* * *

Rodos, saulė šviečia skaisčiai,
Rodos, viskas tvarkoje,
Bet taip greitai bėga skaičiai
Seno laikrodžio veide.

Laike, stok, palauk truputį,
Pasėdékime kartu.
Noriu su tavim pabūti,
Man geriausias draugas – tu.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavage

(Pabaiga. Pradžia - 28 nr.)

Vėl apsilankius Lietuvoje

Lietuvoje aplankėme globos namus ir vaikų daržlius, kuriuos remia Lietuvos Vyčių 144-oji kuopa. "GT International" mus patogiai pavežiojo po Trakus, Nidą, Klaipėdą, Palangą (patekome ten per patį vasaros sezono atidarymą). Pamatėme Kryžių kalną, kelias bažnyčias, Šventą Šiluvą, daug muziejų, gražių viešbučių. Visus išpūdzius surašėme dienoraštyje ir laikysime amžinam prisiminimui.

Raimonda

P.S. Viename vaikų darželyje pamačiau ant sienos pakabintus šią "Nuostatą". Siūlau su ja susipažinti "Dirvos" skaitytojams.

NUOSTATA

Eik ramiai per triukšmą ir pyktį, supantį Tave, prisimink kokia taika ir ramybė glūdi sielos gelmėse. Neatsakyk savo principų, tuo pačiu sugebek būti geruoju su visais žmonėmis. Savo tiesą sakyk raimai ir aiškiai. Išklausyk kitų žmonių nuomone, net jei tie žmonės Tau atrodo buki ir neišprusę: jie taip pat turi savo tiesą. Venrėksnių ir agresyvių – bendravimas su jais nieko gero tau neduos, tik suerzins dvasią. Nesipūsk didybėje ir nekrisk neviltin, palygindamas savo ir kitų žmonių pasieki-

mus; visada rasi tokį, kuriems sekasi labiau nei Tau, o nei pasipūtimas, nei kartėlis Tau nereikalingi.

Eik ramiai pasirinktu keliu, džiaukis tuo, ką jau esi pasiekęs, džiaukis ateities planais. Igavendink savajį karjeros variantą, nors jis ir būtų kuklus, nes jis – Tavo. Gyvenimo kasdienybė dažnai kupina didesnio didvyriškumo ir pergyvenimų, nei televizijos serialai. Džiaukis viskuo, ką likimas leidžia tau patirti: visa tai – nepakartojama.

Nežiopsok piniginiuose reikalauose – pasaulyje daug apgavysčių, tačiau neužmiršk: vien turtas nepadarо žmogaus laimingu. Meilės, draugystės, sielos ramybės ir daugelio kitų vertybų nenu-sipirksi už jokius pinigus. Neavidink jausmų, kai jų nėra, nebūk ciniškas meilėje, nepaisant visų likimo kaprižų, gyvenimo netikrumų ir nusivylimų, ji – amžina, kaip žolė. Kaupk su amžiumi ateinančią išmintį, kad galėtum raimai stebeti žavingų jauystės svajonių keitimąsi kitomis vertybėmis. Puoselėk dvasios jėgą, kad būtum stiprus, netikėtai nelaimei ištikus.

Kontroliuok savo vaizduotę: dauguma baimių ir pavojų tėra nuovargio ir vienatvės pasekmės. Būk tvirtas, bet ne per griežtas sau. Tu esi Visatos vaikas ir turi teisę čia būti, kaip ją turi medžiai ir žvaigždės. Būk santarvėje su Dievu, nesvarbu, kaip tu jis suvoki, nesvarbu kuo užsimimi, ko trokšti. Apgaulingas, su kasdieniu rūpesčiu dėl baltiesnės duonos kąsnio, su sudužiomiis svajomis, tai vis dėlto vienintelis, nuostabus, nepakartojamas tavo pasaulis. Būk žalus. Stenkis būti laimingu.

Bronė Mikatavage (kairėje) su vieno iš aplankytų vaikų darželių vedėja Irena Jasnauskienė. R. Mikatavage nuotr.

Los Angeles, CA

ATGAIVINTAS DAILIUJŲ MENŲ KLUBAS

Pastaraisiais metais Los Angeles Dailiuju menų klubas lgy ir buvo stuktelėjė stabdžius. Meninių polinkių turintys kultūrininkai, kaip ir su vėtrumis pripratę grumtis muskulingi jūrininkai, atlaiko viską, išskyrus mirtį. Bet atsirado silpnėsnių, panorūsių ramybės, pasidairymo, o ne savujų idėjų gynimo. Kodėl visą laiką kovoti, stengtis, įrodinėti? Norisi senatvėje pasidžiaugti praeitim, ramiai atsisėdus paskaityti senų laikų prisiminimus, kai akys žaižaravo jaunystės jėga, kai draugai sveikino, vartydami naujus puslapius, klausydamiesi stebėtinai suguldytu do-re-mi garsų, žavėdamiesi naujais paveikslais.

Atsirado naujų asmenų, pakeitusių pasitraukusius. Kiekvienas – gerokai skirtinės, kaip ir viskas gyvenime.

Laikas viską keičia. Norėjosi pagerbti nespėjusius anksčiau išsijungti. Bus tvirtesnė atra ma jaunesniesiems. Tarsi mės, gal kitaip vadintis. Kiekvienas parašė savo meninį *credo*. Raštu atsakė vienas iš Dailiuju menų klubo narių. Viskas įklijuota į klubo metraščio šeštąjā knygą, greta nuotraukų, spaudos iškarpu, atspaudų.

Šiemet, gegužės 22 d. Los Angeles mieste, Algirdo Gustaičio namuose, įvyko atkuriama Los Angeles Dailiuju menų klubo narių susirinkimas. Svarbesnus pokalius Vytautas Šeštokas išsė į garsajostę, kurią pasiuntė Lietuvos radio ir televizijos centru, redaktoriui Valentiniui Strazdeliui. Anksčiau jis radio bangomis paleido ištisą eilę pasikalbėjimų su Kalifornijoje gyvenančiais lietu-

viais rašytojais. Tikimės, kad panaudos ir naujajį išrašą.

Naujais nariais į Dailiuju menų klubą (sutrumpintai – DMK) priimti: Dr. Živilė Gimbutaitė, Karolis Milkovaitis, Vytautas Šeštokas, Gražutė Šlapelytė-Sirutienė, kun. Stanislovas Anužis. Šiam DMK susirinkimui pirmininkavo Algirdas Gustaitis. Sekančiam susirinkimui pirmininkaus kun. S. Anužis.

Nuo DMK įkūrimo 1956 metų gegužės mėnesį metraštininko pareigas teko vykdyti man. Per 43 klubo gyvavimo metus sukaupti ir suklijuoti šeši didelio formato DMK metraščiai. Šiame susirinkime pasitraukiau iš DMK metraštininko pareigų. Sekančio susirinkimo metraštininku sutiko būti Vytautas Šeštokas.

Algirdas Gustaitis

Atkuriama Los Angeles Dailiuju menų klubo susirinkime. Iš kairės: Vytautas Šeštokas ir kun. Stanislovas Anužis.

A. Gustaičio nuotr.

keletos knygų autorius.

Kitas Algirdo Tarvydo filmas papasakojo apie lietuvių tautos poetą Bernardą Brazdžionį, pradedant jo pirmuoju atvykimu į prisikeliančią Lietuvą. Matėme, kaip, atskridus į Lietuvą, laukiančių minia jį džiaugsmingai susitikusi, ant rankų nešė į lietuviško olimpo sostą. Filmas pasakojo apie B. Brazdžionio keliones po Lietuvą, jo aplankytą pradžios mokyklą, kitas svarbias vietoves. Girdėjome jo deklamuojamas eiles, jausmus pakeliančias iki riedančių ašarų.

Žiūrovai nuoširdžiai plojo tiek filmuose matytiems asmenims, tiek meniškų dokumentinių filmų kūrėjui. Džiugu, kad rež. Algirdas Tarvydas mūsų tautos istorijai palieka tokį dokumentinių filmų. Būtų tolygiai pui-ku, jei dabartinė nepriklau- soma Lietuva taip pat priimtų ir garbingose Lietuvos salėse bei televizijos ekranuose rodytų dokumentinius, istorinius užsienyje gyvenančių lietuvių pagamintus filmus, aprašytu juos spaudoje.

Algirdas Gustaitis

DOKUMENTINIAI ALGIRDO TARVYDO FILMAI

Žinomas Lietuvos respublikos filmuotojas, režisierius Algirdas Tarvydas, prie kurį laiką apsilankės Kalifornijoje, Los Angeles, Šv. Kazimiero parapijos salėje padėdu jo režisuotus filmus. Gausiai susirinkę žiūrovai

įdėmiai stebėjo profesionaliai paruoštą filmą apie Antaną Mikalajūną, jo paramą atskuriančiai Lietuvai. A. Mikalajūnas rūpinosi kapinių sutvarkymu, modernių prietaisų siuntimiu į Lietuvos universitetus ir kitas mokslo įstaigas,

senelių ir našlaičių šelpimu bei kitais svarbiais reikalais, net ir Vilniuje esančios karaliaus Gedimino pilies kasinėjimais. Sužinojome, kad Antanas Mikalajūnas Lietuvai padovanojo apie ketvirtį milijono dolerių. Be to, jis yra

DEVINTOJI APPLE VASARA

Lietuvoje prasidėjo mokytojų kursai. Iš įvairiausių kampelių suvažiavę mokytojai klausosi mokslininkų paskaitų, susitinka su kitų šalių mokytojais, nagrinėja naujas knygas ir mokymo priemones. Per okupacijos 50-metį buvę atskirti nuo pasaulio, šiandien jie gali nevaržomai susipažinti su kolegų darbo metodais bet kurioje pasaulio šalyje.

Jau devintą kartą į Lietuvą atvyksta didžiulė grupė APPLE organizacijos pakvietų JAV mokytojų ir mokslininkų. 1-2 savaičių trukmės kursuose ir seminaruose Amerikos pedagogai malonai dalijasi savo profesine patirtimi. Daug dėmesio skiriama darbui su neigaliaisiais vaikais, konfliktinių židinių pašalinimui, mokslinio tyrimo metodų pritaikymui kasdieniame pedagoginiame darbe.

Ir šiemet į Lietuvą išvyko nuolatiniai APPLE organizacijos nariai, vieni iš aktyviausių šios veiklos organizatoriu, klyvlendiečiai: Irena Gedris (Giedraitienė), Amanda ir Algirdas Mulioliai.

Ruošdamasi išvykti į devintuosius APPLE kursus, Irena Gedris iš savo archyvo

padovanojo "Dirvos" redakcijai porą pernai gautų rašinių, iš kurių galima susidaryti vaizdą, kaip šie kursai vyksta ir kokią naudą Lietuvos mokytojams jie teikia. J. J.

APPLE Utenoje

1998 metais APPLE dėstytojai nuo liepos 13-os iki rugpjūčio 5 d. darbavosi Vilniuje, Mažeikiuose, Panevėžyje ir Utenoje. Adolfo Šapokos gimnazijoje tobulinosi apie du šimtus pedagogų iš visos Lietuvos. Buvo sudarytos žemės ūkio, socialinio darbo, pilietiškumo ugdymo, anglų kalbos, vadybos, konfliktinių situacijų sprendimo grupės. Paskaitas skaitė beveik 30 pranešėjų iš Kanados ir įvairių Jungtinių Amerikos Valstijų – Michigan, Ohio, Colorado, New Jersey ir kt.

Bendras visų kursuose dalyvaujančių pedagogų tikslas – kaip tobulinti vaiko ugdymą, atskleisti jo sielą, išryškinti sugebėjimus, skatinti kūrybinę saviraišką. Viso ugdymo pagrindas – žmogišumas ir gerumas. Ugdymo procese turi vystytis visapsiška asmenybė.

Dalyvavusieji praturtėjo naujomis žiniomis, pagilino

anglų kalbos įgūdžius, dalyvavo kultūriniuose renginiuose ir ekskursijose. Patys aktyviai kūrė Talentų vakaro programą ir džiugino vieni kitus išmoningu pasiodymu.

Tuos, kurie APPLE kursuose buvo pirmą kartą, ypač maloniai nustebino svečių bendravimo būdas: taip gera noriškai, atvirai, taktiskai pertekliama patirtis, kad norisi, viską priėmus, kuo nuoširdžiausiai dalintis su kitais.

Esu pradinukų mokytoja. Dalyvavau konfliktinių situacijų sprendimo grupėje, kuriai vadovavo Irena Gedris-Giedraitienė, dėstė Lisa Nagel ir dr. Aimae Rickman. Kursų tematika – labai aktuali. Dėstytojos mus supažindino su savo patirtimi, padovanojo programas: "Šeimos tairos stalas", "Konfliktinių situacijų sprendimas", "Susidorojimas su pykčiu", Taikdario vadovėlių, supažindino su neigaliųjų įjungimu. Sunkenet išvardinti viską, ką per dvi savaites sukaupėme. Kiekvienas kursų dalyvis rasė pritaikytį savo darbe.

Visiems APPLE organizatoriams, dėstytojams, remėjams, aukotojams – nuoširdžiausias ačiū.

Aldona Daugilytė

KVIESLYS

JAV LB Socialinių Reikalų Taryba
Lietuvos Ambasada
ir JAV LB Vašingtono apylinkė

kviečia

JAV organizacijas, telkinius bei pavienius asmenis teikiančius humanitarinę pagalbą Lietuvos žmonėms
i konferenciją "Dovana Lietuvai"

1999 m. lapkričio mėn. 5-7 dienomis
Key Bridge Marriott, 1401 Lee Highway
Arlington, VA

Konferencijos tikslai: Susumuoti JAV veikiančių labdaros organizacijų bei pavienių asmenų, teikiančių humanitarinę pagalbą Lietuvos žmonėms, atliktus darbus, susipažinti ir tiesiogiai išgirsti iš asmenų, dirbusių ir dirbančių Lietuvoje, kaip ši pagalba yra prisiėjusi prie Lietuvos žmonių gyvenimo palengvinimo, kokios humanitarinės pagalbos Lietuvos žmonėms dar reikia.

Konferencijos programa: penktadienio, lapkričio 5 d. vakare – susipažinimas; šeštadienį, lapkričio 6 d. – bendri posėdžiai, paskaitos, simpoziumai, diskusiniai būreliai; sekmadienį, lapkričio 7 d., rytą - bendras posėdis, susumavimas, uždarymas.

Konferencijos proga bus išleistas žinynas, kuriame bus apžvalginės žinios apie JAV veikiančias labdaros organizacijas ir telkinius. Todėl kreipiamės į visas labdaros organizacijas ir telkinius, prašydami iki š.m. rugpjūčio mėn. 2 d. rengimo komitetui atsiųsti organizacijos (telkinio) pavadinimą, vyr. vadovo vardą, pavardę, adresą, telefoną.

"Dovana Lietuvai" konferencijos rengimo komitetas (8015 S. Karlov, Chicago, IL 60652. Tel. vakaraus ir savaitgaliaus: 773-284-6786, faksas: 773-476-6909); pirmininkė Jūratė Budrienė, Algimantas Augaitis, Birutė Jasaitienė (JAV LB Socialinių reikalų taryba), Rita Kazragienė (LR ambasada), Ramunė Klygiety (JAV LB Vašingtono apylinkė), adv. Saulius Kuprys, Jurgis Lendraitis, dr. Vytautas Narutis ir dr. Linas Sidrys.

KOMPOZITORIUS

A P Y S A K A

Dalila Mackialienė

(Pabaiga. Pradžia – 22 nr.)

Taip keliauome, kol pasibaigė žiema. Vasarą važiuodavome, užsikabinę ant traukinių. Jis mane labai saugojo ir visku rūpinosi. Paskui pasakojo, kad esame Sibire. Aš tik tą žodį supratau. Iš ten Šiurpių dalykų atsimenu, bet tai būtų ilgas pasakojimas.

Julija žvalgėsi pro langus, norėdama atpažinti vietas, matytas vyro téviškėje. Aplinkui buvo tik tušti laukai, kiek akys užmato, pilni žydičių pienių. Beržai mirėjo saulėje ką tik išsprogusiai lapais.

Po kurio laiko Jonas vėl prabilo. Lyg braidžiodamas po vaikystės pievas, rinko atsiminimą gabalus ir dėliojo į vieną pynę:

– Keletą metų išbuvę Sibire, vėl keliauome, patys nežinodami kur. Daug vaikų taip keliaavo. Jie neturėjo nei tévų, nei namų. Su visais kalbėjomės žodžių mišiniu. Kurių kokį žodį žinojome, toks ir tiko. Vienoje geležinkelio stotyje susitarėm peršokti iš vieno traukinio į kitą, važiuojančio priešinga kryptimi. Traukinys lėtai éjo. Bet Bruder per ilgai laukė. Traukinys greičiau pajudėjo ir jis paklupo po ratais. Tik jo rikmas iki šiandien girdisi mano širdy... Aš nieko daugiau neturėjau. Likau vienas. Jis mane daug kartų išgelbėjo nuo bado ir nuo vilkų, ikeledamas į medį, kad vilkai nepasiektu. Aš jo atminimui parašiau vieną giesmę. Bet religija – uždrausta, tai giesmė jau daug metų guli tarp kitų gaidų.

Čia Jonas labai susijaudino ir prigludo prie vairo.

– Man rodos, turėtume būti netoli Lazdynelių, – mėgino atpažinti vietovę Julija.

– Aš šių apylinkių nepažistu, tai jūs patys turėsite atrasti vietovę. Aš tik vairuoju.

– Kai pervažiuosime geležinkelį, už kokio kilometro turėtų būti Milkutaičių ūkis. Už kluono auga didžuliai topoliai. O kelelis į plentą apsodintas baltalapiai jovarais, – puldinėdama nuo vieno lango prie kito, aiškino Julija.

– Aš tai nieko neatsimestu. Man visi laukai lygūs, vienodi. Nei trobų, nei kluonų, nei besiganančių gyvulių,

nei žmonių dirbant nematyti. Kur jie visi? Kas laukus apdirba, kas bulves nukasa? O kas tos geltonos gėlės, mama? Juk tu jas pažinsti? – klausinėjo Vėjūnas.

– Tai pienės, Vėjūnai. Kai jos nužydės, liks tik pūkuotos galvutės, ir tų pūkų bus pilni laukai. Va, štai ir geležinkelis. Tai nuo čia prasideda Lazdynelių kaimas. Šitame kaime yra mano vyro téviškė, – drebédama nuo susijaudinimo, pro ašaras stumė žodžius Julija.

Perkirtę geležinkelį, sulečino greitį ir atidžiai sekė prabėgantį vietovaizdį. Tačiau nesimatė kelelio, apsodinto jovarais, nebuko topoilių, nebuko ir jokio kluono. Tik kiek toliau stovėjo pakrypusi obelis. Per aplūžusį tiltelį įvažiavo į lauką ir šliaužė per geltonų pienų galvutes. Jos traškėdamos lūžo po ratais.

Visi žiūrėjo į surambėjusių obelių, ant kurios šakų vėjo dvelksme suposi keletas žalių lapelių. Daugelis šakų buvo lyg vaiduoklio pirštai: išdžiuvę ir pajuodę. Šalia – lentomis užkaltas šulinys. Be svirties, be kibiro. Iš Prano téviškės teliko tik mirštanti obelis ir senas šulinys.

Sustojo šalia šulinio, žydincių pienų lauke, nedrąsai kėlė kojas iš automobilio, žvalgė aplinkui, lyg būtų ižengę į užmirštus kapus. Jonas, padūmavusiomis akimis, klaidžiojo obels viršūnėje. Akys sustojo ant kreivai išaugusios obels šakos, kuri buvo išsikišusi toli į šoną. Jo akys bėgo aplink, tarsi norėdamos surinkti visą gamtos grožį. Priėjės jis paglostė mirštancio medžio kamieną, apėjo aplinkui, apžvelgė iš visų pusų ir lyg garsiai pagalvojo:

– Kažkur esu matęs pašią obelį. Tokią nuvarusią, pakrypusią, lyg senatvės palaužtas žmogus. Bet viskas vėl nugrimzdo į nepermatomą rūką ir pabiro šukėmis. Taip norėčiau sudėstyti savo tolimą praeitį į vieną pažeikslą ir pažvelgti į jį. Paňasi obelis tokia ryški atsiminiuose. Tik obelis. Daugiau nieko. Ir nevedė akimis į toli boluojančią alksnyną. Ilgai į jį

žiūrėjo.

Julija, neatitraukdama akių, stebėjo Jono veidą. Šiam veide ji kažko ieškojo. Jonas, neatlaikęs žvilgsnio, nusisuko ir žvelgė pakalnėn, kur vešliai žaliau naujos iškirstų liepų atžalos... Umaitis atsigrežęs užklausė:

– Ar ten, žemai, nėra upelio? – ir, nesulaukęs atsakyto, nupėdino nuokalnėn. Vėjūnas, priėjės prie motinos tyliai paklausė:

– Kaip tau atrodo, mama? Mano širdy toks jaumas, lyg čia būtų mano brolis Gintas. Gal toje ligoninėje mirė kitas vaikas? Mes gerai net nepažiūrėjome. Abudu tik verkėme. Net nepaklausėme, kur jis palaidos. Buvo maži ir kvaili, – ir apsisukęs nūžingsniau upelio link.

Joną rado, besėdintį ant kranto. Atraitotom kelnėm ir kojom, įmerktom į tekantį skaidrų upelio vandenį. Parimės alkūnėmis ant kelių net nepajuto, kaip, priėjės, prisėdo Vėjūnas. Kiek krūptelėjo, šiam prašnekus. Ant kariošios blauzdos švietė Baltas, saulėje niekada nenudegantis randas. Vėjūnas, pirštu paliepės, užklausė:

– Sužeistas per karą, ar kaip kitaip?

– Net juokinga ir pasakyti. Kai buvau mažas, iškritau iš medžio. Iš labai panašios obelies, kaip ten, – mostelėjo ranka ton pusėn. – Ta obelis man tokia pažystama. Labai bėgo kraujas. Daktaro nebuvo, labai ilgai neužgijo, užtai liko toks randas, net maudytis pajūrin nevažiuojo. Visi klausia, iš kur tas randas. O aiskinti nenoriu.

Vėjūno širdis pradėjo smarkiai plakti.

– Prisimenu, kažkur panašiose pievose bėgo upelis ir aš sugavau varlę, tokią ilgom kojom, ir išsidėjės už marškinį, atsinešiai ir pasiguldžiai į lovą. Po to labai sirgau, nes vanduo buvo dar labai šaltas, ir aš peršalau. Varlę sugauti ne taip lengva. Man užtruko pusę dienos. Paskui kažkur važiavome, šaudė, man skaudėjo koją ir pilvuką nuo neprinokusiu obuoliukų. Tai tik tokie trupiniai iš mano vaikystės.

– Aš daugiau atsimenu, – išiterpė Vėjūnas. – Aš atsimenu, kaip ta varlė iššoko iš lovos ir šuo žaisdamas išsiuviuoja į net į pievas. Atsimenu, kaip iš medžio iškritai. Buval įlipęs į pačią viršūnę. Ten buvo daugiau obuolių, tik dar neprinokusiu. Šaka, ant kurios stovėjai, lūžo, ir tu paslydai. Ta nudžiūvusi šaka perrežė tau koją.

Atrodė, kad Jonas nesuprato, ką jam Vėjūnas pasa-

kojo. Jo mintys klajojo tolimos vaikystės miglose.

Kiek palaukęs, Vėjūnas tėsė toliau:

– Paskui bėgom, o aplinkui šaudė, skraidė lėktuvai.

Jis mėgino grąžinti praeitin Jonu atsiminimus. Tačiau Jono mintys buvo užšalusios dunksančiame alksnyne, tolumoje.

– Kiek žemuogių ten būdavo, o paukščių čiulbėjimas! Dar ir dabar jų giesmės aidi ausyse.

Vėjūnas, stipriai paliepės Jono petį, grąžino į dabartį:

– Ar tu atsimeni, kai užsėdės man ant nugaros, jodavai, paplakdamas su šakele įsakinėjai "Lék, Vėjūnai, lék, kaip vėjas. Greičiau, greičiau". Tada išjodavome į pievas, tave numesdavau nuo kupros ir mudu raičiojomės pievoje ir juokėmės, juokėmės...

Jonas ilgai ir įdėmiai žiūrėjo į Vėjūno veidą. Mintyse budo prisiminimai, skleidėsi rūkai, užgožę pusę gyvenimo.

– Iš kur tu taip viską žinai? – Užklausė Vėjūno. – Dabar lyg prisimenu, kaip jo

davau. Vėjūnas! Aš tą vardą prisiminia tik dabar.

– O tu – Gintas. Gintas – mano brolis, – su ašaromis Vėjūnas stipriai apsikabino. Ir abudu vienu kvėpavimu sušnibždėjo: "Broli, broli..." Ilgai jie taip stovėjo, susikabinę stipriu glėbiu.

– Eime, pranešime mamai šitokią džiaugsmingą naujinę. Ji vis tikėjo, kad jos Gintukas yra kur nors gyvas. Eiva, – ragino Vėjūnas.

Gintas paėmė batus į ranką, o kita apsikabino Vėjūnai. Ir taip, susirakinę rankomis per pečius, žengė įkalnėn.

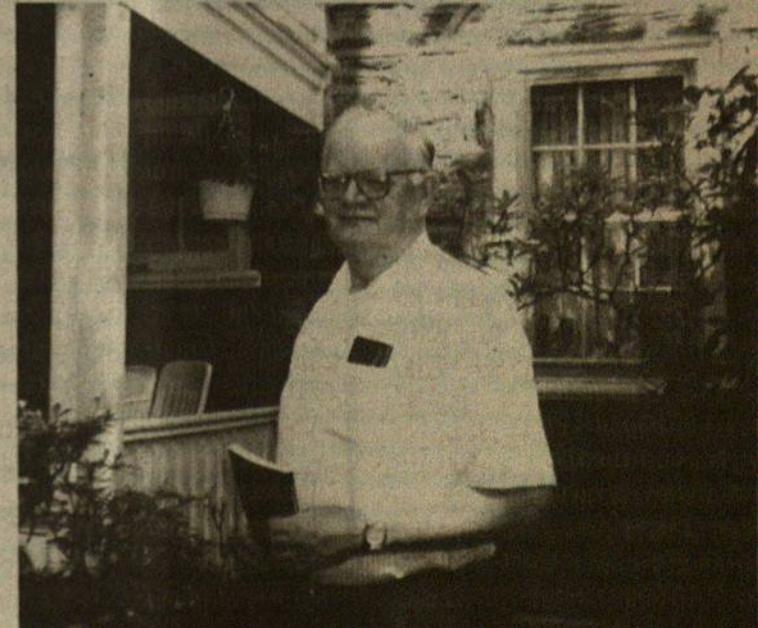
Julija rymojo prie obelis ir, pamačius ateinančius, ištiesiost rankom skubėjo pasitiki. Gintas, numetęs batus bėgo prie motinos. Apsikabino. Su verksmu suriko: "Mama!" Bet šio džiaugsmo sujaudinta širdis nebešlaikė. Rankos atsileido ir pamažu nuslydo žemyn. "Mama" aida nubangavo pienių žiedais... Jis mirė prie motinos kojų. Motinos – išsvajotos, išsapanuotos, pusę gyvenimo ieškotos. Juodoji viešnia Kompozitoriaus sielą išsivedė Amžinybės keliais...

Ilgametė Lietuvių fondo darbuotojai: LF reikalų vedėja Alė Razmienė ir Pelnō skirstymo komisijos pirminkinkas, dr. Antanas Razma.

E. Šulaičio nuotr.

IŠEIVIJOS MOKSLININKAI – LIETUVAI

Profesorius Vytautas Černius iš Philadelphia, PA, nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dosniai besidalijantis žiniomis su mokytojais, mėgiamu knygų autorius. (Apie jo mokslinę ir pedagoginę veiklą – artimiausiose "Dirvos" lайдose)

J. Jasaičio nuotr.

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access?

Xcelnet offers you One full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

SPORTO ŽINIOS

Skyriaus vedėjas – Algirdas Bielskus

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Metinės Šiaurės Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 11 ir 12 d.d., Cuyahoga Community College, Western Campus, 11000 W. Pleasant Valley Rd., Parma, Ohio (vakariniame Klyvlando priemiestyje). Varžybos vykdo Klyvlando (Cleveland, Ohio) LSK "Žaibas". Varžybos vyks šiose klasėse: vyru (20-34 m. imtinai), moterų (17-34 m.), jaunių A (17-19

m.), jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.) ir F (8 m. ir jaunesnių); vyru ir moterų "Submasters" (35-39 m.) visų klasių "Masters" – (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. – kas 5 metai. Vaikai ir paaugliai iš klasės skirstomi pagal dalyvio amžių šių metų gruodžio 31 d., "Submasters" ir "Masters" – pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius visose klasėse neribojamas.

Varžybų pradžia – rugsėjo 11 d., šeštadienį, 2:30 val. p.p. Registracija – nuo 12:30 val. Sekmadienį varžybos tėsis nuo 10:00 val. ryto. Pageidaujame, kad pirmenybių dalyviai užsiregistroutų iki rugsėjo 7 d. šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122 tel. 216-486-0889, faksas: 216-481-6064. Papildomai galima kreiptis į Eglę Lanianuskienę tel. 216-731-7464 arba Ireną Wilkinsson tel. 905-822-0302.

Skatiname gausiai dalyvauti varžybose.

**ŠALFASS CENTRO
VALDYBA**

ŠV. JURGIO PARAPIJOJE

Parapijos Šalpos centras visada laukia talkininkų. Kiekvieną mėnesį šis centras išdalina vargšams per 3 tonas maisto. Galinčius prisidėti prašome kreiptis į kun. J. Bacevičių.

Kelių parapijos narių dosnumo dėka pirmojo aukštoto koplyčioje įrengtas vésintuvės. Iki vasaros pabaigos sekmadieniais 9 val. ryto Mišios bus aukojuamos koplyčioje.

Bingo lošimuose laukiamė bilieto, kuriam teks 25 tūkst. dolerių laimėjimas. Vienas iš parapijiečių galėtų laimėti tokią sumą. Bandykite savo laimę kiekvieną ketvirtadienį parapijos salėje. Durys atidarytos nuo 5:30 v. p.p., o lošimai pradedami 7 val. vakaro. Laukiame ir talkininkų bingo lošimams pravesti. Savanorius prašome kreiptis į kleboną.

Liepos mėnesį parapijos savanorės vardas suteiktas jaunai parapijetei, kuri daug metų tarnavo prie altoriaus, yra parapijos choro narė ir viena iš liturginės muzikos atlikėjų, Eucharistijos dalintoja.

Šalia didelės paramos Šv. Jurgio parapijai, ji taip pat yra skaučių vadovė Neringos tunte. Jurginė didžiuojasi, skelbdama VENTĄ CIVINS-KAITĘ savo liepos mėnesio savanore. Ji yra Parapijos žibata, atstovaujanti šios parapijos giedrą ateiti. Sveikiname!

Ger.J.

Įvairenybės

FOTO VARŽYBOS

Metroparkų zoologijos sode iki liepos 31 d. vyks foto varžybos. Foto mėgėjai kviečiami į "Photo Safari" – nuotykingą kelionę zoologijos sode. Laimėtojai gaus do-

Mūsų mielam draugui

A.†A.

JUOZUI ŽVYNIUI

Amžinybėn iškeliaus, Jo netekties skausme likusius žmoną LEOKADIJĄ, dukras RIMANTĘ ir VIDĄ, jų šeimas ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Vaclovas ir Vanda Mažeikai
Valerija Šimkienė su šeima

Ramios Tavo darbščios rankos,
Tyli Tavo miela širdis...

A.†A.

JUOZUI ŽVYNIUI

Amžinybėn iškeliaus, žmoną LEOKADIJĄ, dukras RIMA Schoot ir VIDĄ Marks su šeimomis bei gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime drauge.

Irena ir Eugenijus Slavinskai
Bronė ir Juozas Taorai
Ramutė Krivienė
Bronė Miklienė

A.†A.

BARBARAI BLINSTRUBIENEI

Amžinybėn iškeliaus, vyra TEODORA, dukras su šeimomis: SEVERINĄ ir NARDI JUŠKUS, DAIVĄ ir RAIMUNDĄ PANARUS, vaikaitį EGIDIJĄ su šeima, seserį STELLĄ ir AUGUSTĄ PAŠKONIUS, seserį JADZĘ VANAGIENĘ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės skausmu.

Bronė Miklienė
Auksė ir Rimas Vaičaičiai
Rūta ir Andrius Pužauskai

vanų, o jų nuotraukos bus spausdinamos "Sun News-papers" savaitraščiuose. Varžybų dalyvių blankus ir tai-

sykles galite gauti zoologijos sodo kasoje arba bet kurioje Marc's parduotuvėje.

A.†A.

JUOZAS ŽVYNYS

Mirė St. Pete. Beach, Floridoje sulaukęs 90 metų. Gimė Lietuvoje, Lėlių kaime, Molėtų valsčiuje, Utenos apskrityje.

Amerikoje išgyveno 49 metus.

Giliame nuliūdime liko žmona Leokadija Jablonskytė-Žvynienė, dukros Rimantė Shoot ir Vida Marks, žentas Daniel, vaikaičiai Billy, Kenneth, jo žmona Christine, Ronald Shoot, Alexandra, Christopher ir Patrick Marks, produkratė Amanda, seserų ir brolių vaikai bei jų šeimos Lietuvoje, giminaičiai Danguolė ir Petras Griganavičiai.

Velionis priklausė Lietuvių Bendruomenei, Korp! Neo-Lithuania, Tautinei sajungai, Lietuvių ir Tautos fondams ir daugeliui kitų organizacijų.

Pašarvotas ketvirtadienį, liepos 15 d. Velionis atlydėtas į Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčią, kurioje aukotos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

Nuliūdė žmona, dukros, žentas ir vaikaičiai

Mielam mūsų skyriaus steigėjui

A.†A.

JUOZUI ŽVYNIUI

mirus, velionio mielą žmoną, mūsų skyriaus vicepirmininkę LEOKADIJĄ, dukras RIMA ir VIDĄ su šeimomis bei kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės netekties skausmu

Amerikos Lietuvių Tautinės sajungos St. Petersburg'o skyriaus valdyba ir nariai

St. Petersburg, FL

Mielam visuomenės veikėjui, garbingam tautininkui

A.†A.

JUOZUI ŽVYNIUI

mirus, jo mielą žmoną LEOKADIJĄ, dukras RIMA ir VIDĄ su šeimomis, kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

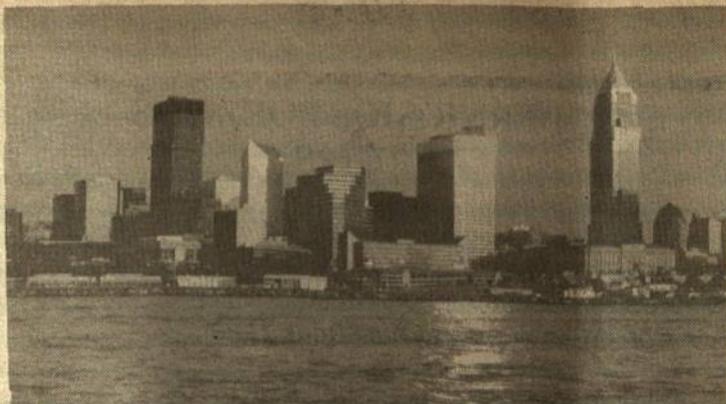
Aldona Česnaitė
Stefanija Česnienė
Roma ir Dr. Danielius Degesiai
Petronėlė ir Antanas Gudonai
Stasė ir Povilas Jančiauskai
Antanas Jonaitis
Dalia Mackialienė
Aldona ir Juozas Šulaičiai
Ona ir Bronius Zubukai

St. Petersburg, FL

ARKLIŲ PARODA

Liepos 25 d. ir rugpjūčio 29 d., pradedant 9 val. ryto, Lewis Rd. Riding Ring bus visų veislų arklių paroda. Joje gali dalyvauti visi, norin-

tieji parodyti savo arklius arba pageidaujantieji atvykti tik pasižiūrėti. Teirautis tel.: 440/572-2044 arba 330/273-2897. Hipodromas (jojykla) yra Rocky River Reserv. prie Lewis Rd., iš Cedar Point Rd., Olmsted Twp. Ger. J.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGPJŪČIO 22 d. – Lietuvių klubo gegužinė Amerikos italių klube, toje pačioje vietoje, kaip ir 1998 m. Ivažiavimas iš Euclid g.
  - RUGPJŪČIO 27 d. – Lietuvių kultūros darželių vaikas Gwin Estate sodyboje.
  - RUGSĒJO 4-5 d. – metinės ŠALFASS golfo žaidynės vyks "The Reserve at Thunder Hill", Madison, OH. Rengia Klyvlendo Lietuvių golfo klubas.
  - RUGSĒJO 11 d. – "Tėvynės garsų" radijo programos 50 metų jubiliejus: banetas, minėjimas, koncertas.
  - RUGSĒJO 11-12 d. – metinės Šiaurės Amerikos baltijiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės. Cuyahoga Community Colle-
- ge, Parma, OH. Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".
- RUGSĒJO 25 d. – "Volumgės" moterų choro koncertas. Rengia vyresniųjų skaučių "Židinys".
  - SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apylinkės taryba.
  - SPALIO 16 d. – Baltijiečių bendravimo vakaras Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.
  - SPALIO 30-31 d.d. – Ateitininkų metinė šventė.
  - LAPKRIČIO 14 d., nuo 11:30 v.r. iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
  - GRUODŽIO 18-19 d. –

Poetė Dalia ir Džiugas Staniškiai nesenai paminėjo savo vedybinio gyvenimo 40-metį. Dievo Motinos parapijoje ta proga įvyko specialios apeigos. *J. Jasaičio nuotr.*

"DIRVAI" AUKOJO

A.Balaišienė, Clev., OH 250	J.Mikonis, Richmond H., OH 15
B.Miklienė, St. Pete., FL 50	B.Navikas, Mentor, OH 10
Dr.G.Pauliukonis, St.P, FL 50	M.Juknus, Chicago, IL
V.Chaves, Marstons M, MA 25	(Talman Delicatessen) 10
A.Mažeika, Marina D.R., CA 25	E.Bernotas, Clev., OH 5
V.Miškinis, Clev. OH 20	J.Bortkevičius, N.Brun., NJ 5
R.Drukeinis, Omaha, NE 15	
B.Macijauskas, Sunny H., FL 15	
D.Mackialienė, Gulfport, FL 15	

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

šv. Jurgio parapijos kalėdinų kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

Dievo Motinos parapijos klebonui G. Kijauskui išvykus atostogų, jau ne pirmą vasarą ji pavaduoja kun. L. Zaremba. Parapijiečių tarpe jis turi daug pažiastamų. Iš kairės: R. Šilkaitienė, LB apylinkės kopirm.dr. R. Šilkaitis, kun. L. Zaremba, R. Balytė. *J. Jasaičio nuotr.*

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

V.R. MATAS

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savičiukė
State Certified Real Estate Appraiser - įkainiavotoja
Profesionalus patarnavimas perkarant, parduodant ir įkainiavojant namus

NORMLS

Visi teisinių patarnavimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

IEŠKOME TEISINGŲ, PATIKIMŲ ŽMONIŲ

kurie norėtų dirbti slaugos padėjėjais
(nursing assistants)

Šiam darbui juos paruošime. Pamokų pradžia – liepos 15 d.

Mokėsime \$9.50 – \$10.50 už valandą.

Teirautis 216-226-6343
Morrison Staffing Inc.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Istaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licencijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laldotuvų koplyčia erdvė, vésinama,
telkianti jauklą atmosferą ilgūdesio valandoje.
Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

JUOKO STRÉLÉS

K. Balauginas

Liūdna atsijauninimo istorija

Vincas Venckus buvo našlys, bet dar gana žvalus. Tik jam vis nesiekė. Jau seniai kiti, net senesni už jį našliukai susirado sau jaunas pačiukes, o jis vis tebuvo vienias.

Vieną rytą, skusdamasis barzdą, jis ilgai apžūrinėjo savo raukšlétą veidą. Staiga jam kilo išganinga mintis: "Šiaiš pažangos laikais ne tik moterys, bet ir vyrai stengiasi būti jauni. O jeigu padaryti atsijauninimo operaciją? Ne, kaip čia dabar? Nedrasu!"

Su šia mintimi, kankinusi per visą dieną, jis atgulė poiliui. Tą naktį jis sapnavo save jauną, žvalų ir apsuptą gražių moterų. Netgi išgirdo pranašišką balsą: "Vincai, tu gyvensi dar šimtą metų!"

Pabudęs jis nutarė tuo pat kreiptis pas gydytoją. Po

operacijos jo veide nebeliko raukšlių, o kirpykloje jam nudažė plaukus. Elegantiškai apsirengęs, jis išėjo į gatvę pasivaikščioti. Net geriausiai jo draugai jo neatpažino, o moterys jam malonai šypsojos. Net jaunos merginos metė į jį akių "žaibus"! Dabar jis pasijuto tikrai atjaunėjęs. Bespoksodamas į šmaikščią blondinę, Vincas žengė link jos į gatvę, bet ... buvo parbloktas beskubančio automobilio. Jį dar nuvežė ligoninė, bet buvo jau per vėlu..

Pagal visas tradicijas Venckus atsirado prie dangu vartų, kur jis pasitiko šv. Petras. Vincas, jis pamatės, émė skustis: "Angelas man sapne buvo pažadėjęs, kad aš išgyvensiu dar šimtą metų. Tai kodėl jūs nesilaikote duoto žodžio?"

– Man labai gaila, Vincai, bet mes neatpažinome jūsų! – atsakė šv. Petras.

"Dirva" neišeis liepos 27 ir rugpjūčio 3 d. Atostogos! Kitas "Dirvos" numeris bus išleistas rugpjūčio 10 d.

Administracija

Kraujo ryšys

Antrojo pasaulinio karo metu, japonams užėmus Borneo salą, buvo švenčiamas iškilminga pergalė prieš anglus. I tų iškilmių proga surengtą pokylį buvo pakviestas ir salos vadas. Šventės metu, keliant taures už laimėjimą, vadas nustebino svečius, iškilmingai pakėlęs tostą už imperatorių Mikado. Po tosto jis pridėjo:

– Jūs ir nežinote, koks arčimas esu aš jums! Mano gyllose teka japoniškas kraujas!

Šalia sédėjęs japonų karionėnės vadas mandagiai pasiteiravo:

– Kokiu būdu jūs esate mums giminingas?

– Pereitą savaitę, – išdidžiai atsiliepė vadas, – aš suvalgiau jūsų generolą!

Proza - eilėmis

MODERNIOSIOS POEZIJOS KŪRĖJAS

"Po raudonas pievas ganosi žalmargės,
Ant raguotos vištros kieme amsi Margis...
Tau nupiešiu širdį ant plaukuotos kojos...
Bet staiga nupiepės atsidūriau Rojuj."

Šventas Petras žiūri, manęs nepažista:
"Iš kur atsirado tas barzdotas driskius?"

Aš buvau jau žemėj klasikas gyvasis
Tad, senoli, vietą man danguj surasi.

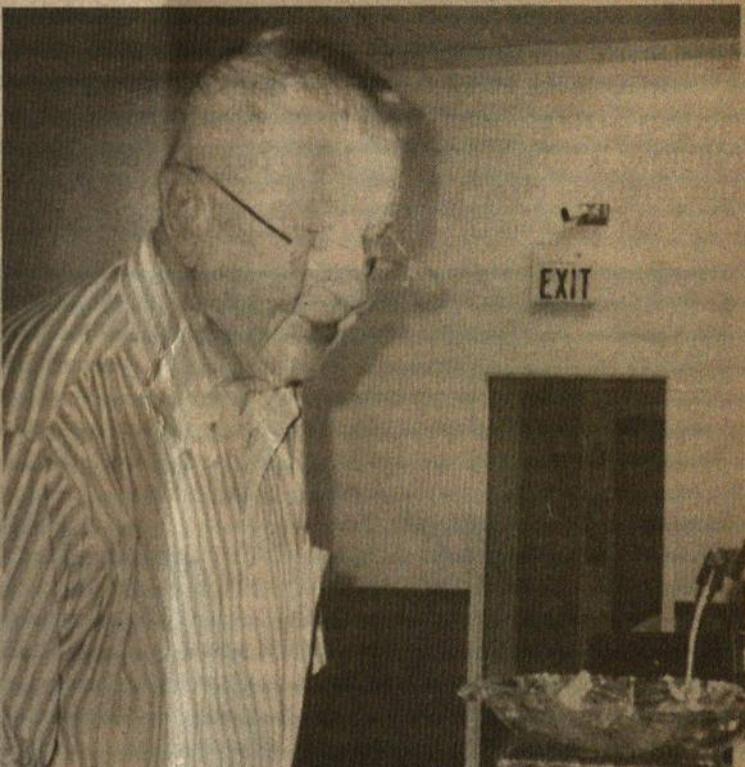
Moderniai gyvenęs, šiuolaikiškai rašęs,
"Vykendais" su "chebra" šauniai "nusitašęs"
Karštiligėje mūzas vis greta regėjau,
Ką jos man kuždėjo, aš į posmrus dėjau.

Niekas nesuprato, apie ką tos eilės,
Bet pasisakyti – nedrąsu ir kvalia...
Kritikas Jonynas laikraščiuos išgyré
Ir prisipažino – pats neémęs lyros.

Kaip tu, šventas Petrai, šito nežinojai?
Greičiau mane kvieski į šventuosius gojus.
Aš ir čia tikiuosi pridaryt reformų:
Be minties, be jausmo, bet šiuolaikės formos.

Juozapas Dirvonėnas

ŠVENČIU AIDAI

Pensininkų klubo gegužinės loterijoje susidare gana didelis būrys nusipirkusių "laimingus" bilietus. Vienas iš jų – dr. V. Gruzdys.

J. Jasaičio nuotr.

"TAUPA" KVIEČIA

Lietuviai Kredito kooperatyvo tarnautojai, neseniai atšventę "Taupos" 15 metų veiklos sukaktį, sveikina visus savo narius ir malonai kviečia apsilankyti tuos, kurių norėtų jais tapti. Taip pat primename apie artėjančias šventes:

rugpjūčio 22 dieną, Lietuviai klubo gegužinėje bus dovanojami tradiciniai alaus bokalai su "Taupos" ženklu ir

prūmami nauji nariai;
spalio 21 dieną – "Wing Night", Lietuviai klube "Taupos" nariai bus vaišinami keptais viščiukų sparneliais.

Kviečiame visus gausiai dalyvauti šiose šventėse. Ne pamirškite aplankysti mūsų puslapį "Internete". Mūsų adresas: www.taupa.com

Ingrida Janušauskaitė
"Taupos" atstovė spaudai

Jūsų laukia "Taupos" kredito kooperatyvo darbuotojai (iš kairės): vedėjas Aleksas Spirikaitis, Ingrida Janušauskaitė, Tadas Bartkus ir Andrius Belzinskas.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
1984 - 1999
15
YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS !**
† † † † † † †

**KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ !**

TELEFONAS 216.481.6677 < E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį —————— 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį —————— 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį —————— 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parąpjoje —————— 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac